

Velja po pošti:
 Za celo leto naprej ... K 50—
 Za en mesec ... K 45—
 Na domsko naročilo ... K 35—
 Na ostale inozemstvo ... K 60—
V Ljubljani na dom
 Za celo leto naprej ... K 45—
 Za en mesec ... K 4—
 V prvi prilozi ... K 3-50
Šobotna izdaja:
 Za celo leto ... K 10—
 Na domsko naročilo ... K 12—
 Na ostale inozemstvo ... K 15—

SLOVENEK

Inserati:
 Enostopna petstvarna (30 cm široka in 3 mm visoka ali sje prostor)
 na enkrat ... po 10 v
 na dva in večkrat ... po 45 v
 pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
 5% sobotah dvojni tisk.
Poslano:
 Enostopna petstvarna K 1—
 Izhaja vsak dan izvenredno obdelje in priložnosti, ob 2. uri pop.
 Redna letna priloga vsaki red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisi se ne vračajo; neofrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 50.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Redna poštna hranilnica avstrijske št. 24.797, ograda 28.571, bozn. št. 7583. — Upraviškega telefona št. 50.

Nemški napad na Jugoslavijo!

Branimo jo proti nemškim Koroščem!

Vsi Slovenci in Slovenke, vsi na

shod

ki se vrši

na Novega leta ob 11. uri dopoldne v veliki Unionovi dvorani.

Častniki in vojaki pridite!

Govoré: France Smodej, dr. Ferdo Müller.

Niti pedi naše zemlje koroškim Nemcem!

Sklicatelji.

Novo leto.

Štirikrat se je zadnji čas v novoletnih člankih ponavljala ista misel. Štirikrat so člankarji napovedovali, da novo leto prinese svetu mir in spravo. Nocoj, na Silvestrov večer, ko tone leto 1918. v večnost, bo zašla z njim tudi tista strašna doba svetovne zgodovine, ki se je imenovala svetovna vojska. Drugače nam je letos pri srcu, ko čakamo polnoči, nego pretekla leta.

Vojska je za nami. Naši možje se vračajo domov, pretrgane družinske vezi se navezujejo, razkopani dom se ureja, zamenjano gospodarstvo oživlja. Človeška kri ne teče več. Brezumno zapravljanje narodnega premoženja ponehuje, doba brezskrbnosti mineva, v naše podivjane duše se vrača mir. Narodi so se osvobodili in se oddihujejo, da se lotijo novega, lepšega in koristnejšega dela. Strahoten čas je za nami, čas omotičnega mišljenja, razbrzdanih npravi, čas suženjske boječnosti in neodkritosti. Politično življenje vre iz novih virov in si bo iskalo novih strug.

Kamen se nam je odvalil od srca. Nocoj na Silvestrov večer se v Ljubljani polnijo plesne dvorane in skoro da jih primanjkuje; veselice so povsod, kamor se ozreš. Novo leto prihaja šumno in z godbo. Nagon, ki ga je človek dolgo zatiral zaradi javne spodobnosti, je po petem letu vojske tem živahnejši, čim dalj se je moral zatajevati. In vendar se moramo vprašati, ali nam bilanca preteklega leta dovoljuje toliko radosti, ali morda ne živimo »preko svojih razmer«. Medtem, ko mi slavimo leto osvobodjenja, je srce našega naroda razrezano na dvoje, je najlepši in najzdravejši del naše domovine v tuji posesti. Nam se je lahko veseliti. Na Notranjskem, na Gorškem, na Primorskem so naši ljudje v težjih skrbah, nego so bili poprej, manj svobodni, nego so bili pod nemško pestjo, v večji duševni potrtosti in hujši telesni bedi, nego so bili ob času najtrše avstrijskega režima. Jetniki so, brezpravnosti so in, bojé se, brez bodočnosti. Stena milijonske armade loči danes naš narod od morja, katerega se je stoletja držal in ki se od njega ni dal odgnati, ker je čutil kakor biljka, ki sili na sonce, da je tam vir njegovega življenja. Naša bilanca tudi letos ni tako zelo ugodna. Avstrija nam je zapustila največje gospodarsko zmedo, ki jo bomo mogli le z naporom in popolno disciplinirano vseh sil našega naroda urediti. Blazno državno gospodarstvo za časa vojne bo izzivalo krize v vseh slojih, vojska nam je omajala kredit in bo zahtevala hkrati velikanskih investicij, legije invalidov in brezposelnih bodo poplavile državo, kulturno življenje je skoro pretrgano in je izgubilo mnogo svojih najboljših pospeševalcev ter obilico najpotrebnejših sredstev.

Napačno bi vdajati se ob vstopu v novo leto otročjemu optimizmu, a prav tako bi bilo nespametno, če bi prezrli, koliko znamenitih pozitivnih postojank kaže naš proračun za prihodnost. Živimo v svoji lastni narodni državi. Davna želja, dolgoletna težnja, da se združimo s svojimi brati v enotno državnost, se je izpolnila. V širokih masah je bila ta težnja nekako nemantivna, vodilo jo je narodno čustvo.

nje. A koliko neromantičnih konkretnosti daje lastna in narodno enotna država, bo šele prihodnost pokazala. Našemu trgovcu se odpirajo nove možnosti dela, o katerih doslej niti slutiti ni, industrija se bo krepko razvijala, naša polja morejo postati žitnica Srednje Evrope. Kulturno delo, ki je pod starim režimom ves čas zastajalo, bo našlo širnih tal za krepko vzajemnost in organizacijo. Za seboj imamo zaledje desetih milijonov istokrvnih bratov, kar nam je neprecenljiva gospodarska in kulturna pomoč. A ne samo to. Njim gre zahvala, da nismo umrli narodne smrti, z njimi v trdni zvezi moremo tudi pričakovati popolnega osvobodjenja. Močna in pa enotna država nam je najboljša zagotovilo, da rešimo vse, kar je danes še pod tujim jarmom.

Kakor živimo ob važnem razdobju zgodovine človeštva, tako živi tudi naš narod v svoji najodločilnejši perijodi. Odpirajo se nam popolnoma novi vidiki v gospodarsko, politično in kulturno življenje. Z novim letom se bo začelo vse prenavljati. V tem znamenitem letu se bodo postavili temelji novi državi in mnogo bo odvisno od tega, kako si jih zgradimo. Vse politične stranke na jugu bodo izvršile v tem letu podrobno revizijo svojih programov, se bodo okrepile, razširile ali propadle. Življenjske važnosti je za vse stranke, da se prav orientirajo, da točno pregledajo potrebe časa in prav ocenijo svoje naloge v njem. Kar bo zdravega in časa potrebnega, bo v novem letu in novi dobi živelo in se krepilo, kar je zastarelega in nepotrebnega, bo poginilo. V. L. S. se dobro zaveda važnosti dobe, ki se začinja, in gleda mirno Novemu letu v oči.

Dr. Joža Lovrenčič:

Soča — desni breg!

Narodno-kulturno premišljevanje ob Mohorjevih koledarjih.

Od Soče do Vardarja! je bil klic po časopisju in šele zadnji čas — gotovo pod vtisom volje goriških Slovencev — se podudarja stara meja, oziroma Tilment. Če je razumeti pod Sočo neokrnjeno Goriško, bi še šlo, če pa naj bi bila Soča črta in meja — potem vedite, da ste zapisali smrti velik del probujenih goriških Slovencev, ki so žejni in lačni svobodnega življenja in njegovih dobrot. Kaj se pravi, zdrav umirati, smo z bridkostjo gledali stoletja na Koroškem, Ogrskem in v Benečiji in edina tolažba nam je bila zavest, da moramo trpeti umiranje zdravih bratov vsled krivde drugih. Danes je drugače: umirajoče lahko rešimo in zdrave lahko ohranimo. Ura bije!

Narodni svet išče statistike. Ena najzanimivejših je gotovo kulturna, ki govori jasno besedo in pobije sovražnika, ki izteza roke po naši zemlji, do molka. Imenik Mohorjeve družbe nam pride ta čas prav. Ob njem moramo vedeti, da nam vsak družbenik večinoma predstavlja družino o! In potem bi lahko v vsaki vasi na prste ene roke sešteli, koliko ljudi je, ki se ne zavedajo odločno svoje slovenske misli; o analfabetizmu sploh ni govoriti. Kdor ni naročen, si gotovo od sosedu izposodi knjige in tako lahko trdimo, da ga ni, ki ne bi bral. Tu in tam pri številu naročnikov gotovo vplivajo bralna in izobraževalna društva: iz komoditete si misli mnogi: saj jih itak tam dobim!

Pri statistiki udov Mohorjeve družbe bi bilo gotovo dobro vedeti tudi število hiš posameznih vasi. Tega Družbin Koledar nima, a v prihodnje naj gleda tudi na to. Poverjenikom pač ne bo težko, pripisati števila. Da bi imel pri rokah Gabrščkov kašipot po Gorškem, bi to lahko ugotovil in tako podal jasnejšo sliko. Naj govorijo za enkrat Mohorjeve številke, ki bodo gotovo naše odločne besednice in kulturne zagovornice.

Pri imeniku za leto 1918. je treba upoštevati obupne razmere razdejanja in pomniti, da so begunci bili raztreseni v vse vetrove, a da niso pozabili na Družbo: bitni udje jim je bila tudi v tujini kulturna

potreba! In to govori tudi veliko besedo o zrelosti in zavednosti goriških Slovencev.

In zdaj številke:

Dekanija Bovec:	1913	1914	1915	1918
Bovec	144	150	151	6
Log	57	62	60	96
Soča	26	35	52	49
Trenta	38	16	17	30
Čezsoča	45	61	48	—
Srpenica-Zaga	105	107	127	—

Prebivalstvo Srpenice in Žage je bilo odvedeno za časa prve okupacije v Italijo; Bovec in Čezsoča pa sta v razvalinah in ljudi ni bilo doma.

Dekanija Kobarid:	1913	1914	1915	1918
Kobarid	212	206	185	4
Borjana	38	32	26	45
Bregin	43	48	44	66
Kred	42	40	39	50
Livek	73	50	66	90
Logje	13	16	26	40
Sedlo	53	51	49	83
Staroselo	19	20	17	—
Drežnica	94	107	95	98
Libušnje	102	101	93	69
Kamno	37	35	32	33
Volče	121	118	101	112

Kobarid in Staroselo sta letos izostala, kar je gotovo krivda poverjenikov. V Kobaridu je dekan prav ob času nabiranja umrl. Računati pa moramo najmanj s številskimi iz leta 1915., ki pa so tudi vsled vojske padle. Drežnica in Libušnje sta sicer pod tolimsko dekanijo, a po svoji legi v območju Kobariske. Istotako spadajo Volče pod Tolmin, a so edina tolimska župnija na desnem bregu. V vseh teh župnijah ne enega Italijana in mislim, da so še v spominu izjave vseh županstev po teh vaseh, ki so pozdravile majniško deklaracijo, ki naj bo plebiscit za Jugoslavijo.

Dekanija Kanal:	1913	1914	1915	1918
Kanal	154	143	134	3
Gorenje polje	22	51	52	33
Marijino Celje	41	28	25	50
Ročinj	94	82	81	5
Srednje	13	19	10	—
Zapotok	19	10	10	—

Kanalsko tostran — desno Soče ne nudi sicer ravno zadovoljive slike, a vzrokov ni iskati v ljudstvu samem in misliti, da bi bilo že narodno mešano. Vzroki bodo drugje. Na Srednjem n. pr. je vikar furlanske narodnosti in mu gotovo ni bilo na tem, da bi posebno navduševal ljudi za Družbo. Vzpodbudne besede pa je treba, opozoriti vsaj ponovno bi zadostovalo in številke bi bile drugačne.

Brda (dekanija Ločnik) in Gorica:	1913	1914	1915	1918
Ločnik	25	28	25	1
Biljana	50	53	50	1
Cerovo	51	58	50	15
Števerjan	69	70	46	10
Fojana	22	24	23	42
Gradno	47	47	45	50
Kojsko	54	53	56	63
Kozana	54	56	57	—
Kožbana	43	26	30	54
Slovrenc	25	16	20	53
Sv. Martin	57	57	52	31
Medana	98	97	86	119
Podgora	106	94	75	—
Podsabotin	35	35	38	—
Pevma	88	89	63	2
Št. Maver	35	35	30	1
Vedrijan	23	24	31	1
Vipolže	67	64	59	43
Mirnik	29	28	33	31

Razni kraji v Furlaniji:	1913	1914	1915	1918
Kormin	—	8	12	—
Bračan	8	—	—	—
Gradiška	23	35	25	6
Tržič	36	35	26	—

Tudi statistika Brd kaže, da je naša postojanka ob stari meji zavedno trdna. Številke iz Gradiške in Tržiča govorijo tudi o manjšini, ki jo treba vpoštevati z ozirom na to, da so te številke le znamenje najzavednejših. Tu treba pogledati še ljudsko štetje, ki pa seve tudi ni še merodajno. Število udov letošnjega leta opraviču-

jejo še neurejene razmere, ki so bile letoš spomladi. Vendar moramo prišteti za Podgoro, Pevmo in še za ta in oni kraj številke iz:
 Bruck ob Litvi ... 256
 Praga ... 107

Zanimala bi mogoče še Gorica sama, da si ne spada sem in tudi ni po teh številkah soditi kulture in Slovenstva v mestu. Zanimiva je le številka letošnjega leta, ki datira iz pomladi, ko gotovo ni bilo število prebivalstva dosti večje ko število članov!

	1913	1914	1915	1918
Gorica	755	801	768	140

To štatistiko Družbe sv. Mohorja za desni breg Soče se mi je zdelo potrebno osvežiti in predočiti naši javnosti. Mislim, kakor sem že zgoraj omenil, da nam bo dobro služila kot priloga k protestu proti Italiji. Dobro bi bilo, če bi nam kdo podal še seznam vseh društev na Gorškem ali vsaj z desnega brega Soče s številom članov in vseh časopisov, ki so jih društva dobivala. Za kat. izobraževalna društva bi dalo podatke tajništvo Socialne zveze, če že niso podane v društvenih koledarjih. Komur je pri roki, na delo! Če so upravnštva goriških listov rešila svoje knjige, bi tudi podatki števila naročnikov v posameznih krajih izpolnili sliko goriške probujenosti.

Beneških Slovencev tudi ne smemo zabiti. Podam statistiko iz leta 1913. in 1914.

	1913	1914
Videm	24	27
Drenkija	15	14
Sv. Lenart	49	50
Marsin	10	10
Ronec (7 dosmrtnih!)	12	12
Sv. Peter Slovenski	21	23
Tarčmun	6	4

Pripomniti moram, da so ti kraji po večini v Nadiški dolini — Sv. Lenart v Sovodenski — in da terskih Slovencev in onih onkraj Breginje, kakor tudi Rezijanov ni. Nadiški in Sentlenartski Slovenci so še čisto dobro ohranjeni, česar o terskih žalibog ne moremo več reči. Malo število naročnikov bo umevno onemu, kdor pobliže pozna razmere, v katerih živijo beneški Slovenci. Italijanska vlada je dosledno pritiskala slovenski živeli, da, Mohorjevih knjig kratkoma ni pustila in ko so prišle, so jih morali kontribantirati domov. Nadiški in Sentlenartski naročnikom je bilo to še lahko, a drugod ni šlo, oziroma je bilo združeno z večjimi naporu. Zato moramo videti že v teh številkah probujajoče se ljudstvo. Izkušajmo vse, da rešimo tudi beneške Slovence! Če bi se sami ne odločili za nas, odločimo mi kot narod, čigar veja so! Sklicujemo se lahko tudi na preteklost (cf. Rutarjev članek v Ljublj. Zvonu: Slovenska krajevna imena v Furlaniji), na Černevski, najstarejše datovani slovenski rokopis iz leta 1497., na pravice, ki so jih imeli Slovenci tam (cf. Gruden: Slovenski župani; izdala Leonova družba); na dejstvo, da so Slovenci z Obri že l. 593., 594. in 598. vdrli na Beneško in so to pot zasedli Čedad. Okoli l. 720.—725. pa je Slovence pri Canziani, sedanji vasi Lavariano (11 km južno od Vidma) premagal furlanski vojvoda Pemmo. L. 670. je prišlo Koroškega čez Predel po Nadiški dolini 5000 Slovencev spet pred Čedad, a so bili pobiti. Trideset let so nato čakali in prihruli spet l. 700. in slovenska vojska je pokončala langobardsko vojsko in uničila vse furlansko plemstvo. — Nato je prišel naš živelj do veljave. Slovenski jezik je postal splošen po vsem Furlanskem, slovenski se je govorilo na dvorlangobardskih vojvod v Čedadu. V 14. stoletju je hotel patriarh Bertrand v Čedadu osnovati vseučilišče za Italijane, Slovence, Nemce in Mažare (cf. Glaser: Zgodovina slov. slovstva I. 11).

Bili smo tedaj že v Benečiji, ko pravzaprav Italijanov še bilo ni, altorché da bi bili beneški Slovenci, oziroma Goričani slovenizirani Italijani! Kar je in kar je bilo našega — nazaj!

Italijanska nasilstva.

Italijani navalili tiskarno in uredništvo »Edinosti«.

Iz Trsta nam poročajo:

Včeraj dne 29. dec. je gruča italijanskih pobalnikov prišla pred tiskarno in uredništvo »Edinosti« v ulici S. Francesco d'Assisi, pričelo demonstrirati proti Jugoslaviji s klici: »Abasso Jugoslavija, a morda Jugoslavija«. (Dol z Jugoslavijo, smrt Jugoslaviji.) Sneli so tablo z napisom raz zid in jo nesli skozi celo mesto v triumfu do morja. Tam so jo svečano vrgli v morje. Vdrlji so tudi v upravništvo in uredništvo ter urade tiskarne »Edinosti« ter zmetali vse spise in papirje ter jih vrgli na ulico.

Ker ni bilo veliko število demonstrantov in ker se tiskarna nahaja v središču mesta, je pač jasno, da bi bila lahko italijanska policijska oblast te izgrede preprečila, a da ni hotela tega storiti.

Iz drugega vira se nam poroča:

Dne 29. decembra 1918 so Italijani v Trstu napravili pogrom proti Slovincem. Organizirane laške tolpe so napadle dopoldne tiskarno »Edinosti«. Vdrlje so s silo v prostore tiskarne, kjer so razbili in polomili rotacijski stroj in druge tiskarske stroje. Drugi so vdrlji v prvo nadstropje, kjer so v uredništvu in v prostorih stanih strojev vse razbili in uničili vse zaloge papirja. Napisno desko so zneli z zidu in jo nesli po mestu do morja, kjer so jo potopili. Grozili so s silo urednikom in stavcem.

Lahi razbili škofijsko palačo.

Popoldne so italijanski divjaki napadli škofijsko palačo, da se maščujejo nad slovenskim škofom dr. Karlinom. Palačo so laški divjaki razbili in oplenili. O usodi škofa Karlina ni še nič znanega.

Demonstrantov ni bilo veliko, a laška policija ni ničesar storila, da bi bila preprečila pogrom.

Trpljenje naših ljudi v taboru za interniranje v Krminu.

Poročajo nam:

Dne 24. dec. so poostri odredbe proti internirancem v Krminu. Našim ljudem so prepovedali vse obiske, onemogočili so jim dopisovanje, pošiljali se jim sme edino le perilo in živež, ker seveda vse preiščejo, menda radi orožja, kakor Lahi pravijo. Okrog in okrog taborišča so prepleteni bo-dečo žico ter omejili osebno svobodo celo v taborišču.

Danes so dobili interniranci iz taborišča »C« nove sotovaršje, ti so: grof Cor-nini Albert, poštni upravitelj Hussak, bar-on Teufenbach, in poštni uradnik Fran-kovig. Taborišče »A« za Furlane bodo razpustili ter furlanske internirance pri-nas nastanili. Danes ali jutri pričakujemo v Krminu še sledeče: Frankovig, dr. Stur-mich, tajnik trgovske in obrtne zbornice, dalje znani Zej Renato, notarski kandidat, ki tudi ni našel usmiljenja pri italijanski camorri v Gorici. Toda z njimi pridejo še drugi.

Prepovedali so internirancem lastno kuhinjo, kar jih je zelo hudo zadelo. Polo-žaj za internirance je obupen. Koliko časa naj traja še to trpljenje?

Naši interniranci v Korminu.

* Rudolf Rois, vpokojenec, podpolkovnik, Gorica. — Karel dr. Podgornik, odvetnik, čr-novojniški stotnik, Gorica. — Ubald Konje-dić, posestnik in obrtnik, ritmojster, Plave pri Kanalu (Deskle). — Albert Komavec, deželni sodni svetnik, avditor-nadporočnik, Gorica. — Bogomil Berbuč, okrajni komisar, artiljerij-ski nadporočnik, Gorica. — Fran Goricki, kon-ceptni oficijal deželnega odbora, nadporočnik, Gorica. — * Ludvik Goli, veleposestnik, trgo-vec, nadporočnik, Idrija. — Alojzij Lenardič, veleposestnik, nadporočnik, Steverjan pri Go-rici. — * Rado Klanjšček, absolvirani jurist, poročnik, Steverjan pri Gorici. — Janko Gru-den, komisijoner, nadporočnik, Idrija. — * Fer-dinand Vončina, ing.-agron., praporščak, Idri-ja. — * Rafael Zazula, abiturijent, praporščak, Idrija. — * Bogomir Sinkovec, dijak, po-ročnik, Idrija. — * Viktor Sinkovec, ing. mon-tan., nadporočnik, Idrija. — * Dimitrij Lapa-jne, dijak, poročnik, Idrija. — * Pavel Lapaj-ne, posestnik in trgovec, poročnik, Idrija. — An-ton Jelenič, abiturijent, poročnik, Trnovo pri Gorici. — * Leopold Planinšek, jurist, prapor-ščak, Oslovje (Pevma). — Anton Pavšič, gim-nazijski profesor, nadporočnik, Gorica. — Franc Likar, davčni uradnik, nadporočnik, Id-rija. — * Mihael Lenardič, učitelj, nadporo-čnik, Kojsko. — * Feliks Jurdana, vadniški uč-itelj, narednik, Gorica. — * Milan Ličar, kul-turno-tehnični ing., nikdar vojak, Gorica. — Ant. Podgornik, ing. agron., nikdar vojak, Go-rica. — Fran Svetek, okrajni komisar, nikdar vojak, Gorica. — Miroslav Koršič, sodnik, ni-kdar vojak, Gorica. — Vladimir Koršič, vad-niški učitelj, narednik, Gorica. — Josip Zorzi, državne pravdnika namestnik, vojak, Gori-ca. — Valentin Hrovatin, računski oficijal de-želne odbora, enoletni prostovoljec, Gorica. — Andrej dr. Budal, gimnazijski suplent, čast-niški aspirant, Gorica. — Franc Macarol, ju-rist, častniški aspirant, Ločnik. — Ivan Ste-pančič, učitelj, nikdar vojak, Gorica. — Ivan Kačič, dirigent Podružnice ljubljanske kredit-ne banke, narednik, Gorica. — Dušan Lapaj-ne, dijak, častniški aspirant, Idrija. — Božidar Levstek, pisarniški oficijant, častniški aspi-rant, Idrija. — Iona Brenčič, abiturijent, čast-niški aspirant, Idrija. — Viktor Dežela, tehnik, častniški aspirant, Idrija. — Vlacar Helmich, dijak, enoletni prostovoljec, Idrija. — Franc Zorn, učitelj, enoletni prostovoljec, Gorica. —

Kajetan Faigeli, zasebni uradnik, nikdar vo-jak, Gorica. — Adolf Savelli, poštni uradnik, nikdar vojak, Gorica. — Edvard Pitamic, ju-rist, praporščak, Gorica. — Alojz Figel, sodni pisarniški oficijant, korporal, Gorica. — Ivan Kretič, redar, korporal, Gorica. — Ivan Vodo-pivec, redar, četovodja, Gorica. — Karel Grl-anc, redar, korporal, Gorica. — Franc Pegan, redar, korporal, Gorica. — Anton Petejan, re-dar, četovodja, Gorica. — Martin Harther, po-licijski nadzornik, narednik, Gorica. — Alojz Rijavec, posestnik, prostak, Trnovo pri Gori-ci. — Ciril Mayer, zasebni uradnik, poddeset-nik, Gorica. — Franc Istenič, trgovec, nare-dnik, Gorica. — Nadporočnik Lenardič Alojzij je bil 10. decembra 1918 odveden v gorški so-dni zapor, ker ga je Paternolli ovađil, da je v Švici na ukaz avstro-ogrške oblasti svojčas vohunil proti Italiji. Je še vedno v zaporu.

Jugoslavija.

Koroška.

Ljubljanski korespondenčni urad po-roča 30. decembra ob pol sedmih zvečer iz uradnega vira: Na Koroškem danes nič novega. — Govori se, da so včeraj v Be-ljaku zborovali nemški vojaki in sklenili, napasti in zasesti dravske mostove. Tudi so baje sklenili, da naj se oboroži čim večje število civilistov, da jim le-ti poma-gajo pri njihovi akciji. — Baje je v Beljaku zbranih 1500 oboroženih nemških vojakov.

Naša narodna vojska.

Ljubljanski kor. urad poroča iz urad-nega vira, da se tržaški jugoslovanski polk prav razveseljuje množi od dne do dne po številu. (Kakor znano, tvorijo tržaški ju-goslovanski polk mladeniči in mošje, ki so pribežali pred Italijani in se prostovoljno javili za vojaško službo, da branijo Ju-go-slavijo. Op. ured.)

Srbska narodna skupščina.

Belgrad, 28. decembra. (Lj. kor. urad.) Danes ob 10. uri 30 minut se je otvorila seja srbske narodne skupščine. Predsedo-val je podpredsednik Ljuba Jovanović. Od ministrov so bili navzoči: Protić, Ninčić, Pribičević, Vulović, Ribarac, Davidović, Miloje Jovanović. Skupščini je bilo pred-loženo več peticij, predlog o vojnih kredi-tih in več interpelacij. Sestavil se je dnevi-ni red za bodočo sejo, ki obsega: 1. Poro-čilo vlade o ujedinjenju SHS v skupno dr-žavo; 2. predlog o vojnih kreditih.

Belgrad, 29. decembra. (Lj. k. u.) V Be-lgradu, kjer se še vidi sledovi avstro-ogrskih granat, je bilo danes zelo živahno. Središče zanimanja je bila velika dvorana kazine, kjer so se zbrali narodni poslanci in konferirali med seboj. Nasprotstva so izginila. Galerija je prenapolnjena. Poslaniki tujih držav so došli korporativno. Okoli 11. ure je dospelo ministr-stvo s predsednikom Protiećem. Drugi podpred-sednik skupščine, Ljuba Jovanović, je otvoril sejo. Zapisnikar je prečital interpelacije, vprašanja na ministre itd. Za vojne je umrlo 17 članov skupščine, katerih mesta je nadome-stiti razen 6, ki so že zasedena. Ministrski predsednik je šel nato na govorniško tribuno in izvajal med drugim: Gospodje poslanci! Dovolite mi, da najprej izrazim Vaše in naše veselje, da se po štirih usodopolnih letih zopet vidimo v našem Belgradu. Velike izpremembe so v teh štirih letih šle preko naroda. Ko smo zapustili Belgrad, je stal črnožolti orel pred vrati belgrajskih. Upal je, da mu pade Srbija kot zrelo jabolko v naročje. Videl je v Srbiji pot, ki naj bi ga vodila proti vzhodu, po eni strani proti Solunu, po drugi strani proti Bag-dadu. Ultimatum se mu je zdel sredstvo za ta veličastni pohod. Avstro-Ogrski je stala že takrat ob strani do zoh oborožena Nemčija. Ze tedaj so se prijavili naši stari sovražniki, Bul-gari in Turki. Že takrat so se bulgarski krogi bahali, da ne bodo dopustili našega zedinje-nja, da bodo z vsemi sredstvi preprečili naše zedinjenje in našo svobodo. Toda Srbija je od-ločno sprejela ta boj. Trenutek je bil veliča-sten, pa tudi veličasten. To je bilo takrat. Zgo-dovino našega troimenskega in trovernega naroda smo pisali sami z našo krvjo. Danes po štirih letih in pol se je dovršila velika iz-prememba. Naš sovražnik, habsburški orel, le-ži s polomljenimi peruti na tleh. Velika nem-ška država, ki je nameravala osvojiti ves svet, je poražena socialno in politično. Položaj naše kraljevine se je preobrazil v veličastni obliki. Navdaja nas upanje do najlepše bodočnosti. Loheni deli našega naroda so se zedinili v dr-žavno celoto, v kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev. Sedaj, ko Vam govorim, imamo že združeno kraljevino Srbov, Hrvatov in Slo-venecv, ki sicer še nima svoje meje, določene po mednarodnem sporazumu, ki pa bo dolo-čena v duhu velikih načel naših močnih za-veznikov. Naša vojska je dala našim mejam zanesljivo podlago z osvobojenjem našega ozemlja. Naše meje se bodo strinjale z mejami ozemlja, kjer živi naš narod v strnjeni enoti. To je že izrazil prestolonaslednik v odgovor na adresu Narodnega Veča v Zagrebu. To željo sta izrazili Črnagora in naša dična vojvodina. Gospodje poslanci! Ta čin se je izvršil brez Vasega pritrdjevanja; izvršil se je pa, nareko-van po političnem položaju in po hitrem raz-voju dogodkov. Uverjeni smo, da boste imeli čast, odobriti to našo izvršeno nalogo. Prosim Vas, da se spomnite z nami v tem zgodovins-kem trenutku naših mrtvih junakov, ki ni-so tako srečni, da bi mogli sodelovati v tem zgodovinskem času. Ta govor je večkrat pre-kinilo burno odobravanje galerije in narodnih poslancev. Zlasti so pritrdjevali onim delom go-voja, kjer je govornik omenjal narodno edin-stvo. Potem je govoril predsednik Ljuba Jo-vanović, ki je naglašal veliko narodno zedi-njenje. Glede mej je rekel, da bodo take, da ne bo kršeno nobeno pravo »našega naroda. Naposled je zaklical: »Živjo ujedinjeni narod Srbov, Hrvatov in Slovencev med svobodnimi narodi! Temu govoru je sledilo burno od-obravanje. V imenu socialistov je govoril na-rodni poslanec Lapčević, ki je poudarjal sta-lišče svoje stranke. Sprejeli so potni vojni kredit v znesku 250 milijonov. Proti sta gla-sovala samo dva poslanca.

Zastopniki Istre gredo z regentom v inozemstvo.

Belgrad, 30. dec. Regenta Aleksandra bo-sta spremljala na poti v Pariz član Narodne-

ga večja dr. Červar in g. Rihard Katalinić-Jeretov, da informirata evropsko javnost o stajni v Istri in želji vsega tamošnjega ljud-stva, da se Istra na vsak način pridruži kra-jevini SHS.

Regulacija valute.

Belgrad, 30. (Lj. k. u.) Finančni minist-er je v Budimpešti in na Dunaj odposlal komisi-jo, ki naj prouči stališče Avstro-ogrške banke z ozirom na regulacijo naše valute. V komi-siji so kot člani dr. Janković, dr. Milan Mar-ković ter dr. Brezigar, tajnik finančnega od-seka Narodnega sveta ljubljanskega. Komisija odpohtuje zaradi regulacije jugoslovanske valu-te v Prago.

Sestav državnega vijeća.

Belgrad, 30. (Lj. k. u.) Državno vijeće (osr. parlament za vso državo SHS) se sestane že v kratkem. Srbska narodna skupščina izbere iz svoje srede 83 poslancev ter jih pošlje v Drž. vijeće kot delegate za Srbijo. Stara Srbija in Macedonija odposlata v Državno vijeće 24 de-legatov, in sicer 24 članov one Narodne skup-ščine, ki je zborovala leta 1911. v Skoplju. Črnogoro bo v Državnem vijeću zastopalo 14 delegatov. Ostale krajine države SHS odpo-šljejo v Državno vijeće toliko delegatov, koli-ko jim gre po moči njihovih posameznih poli-tičnih strank.

Sodna uprava v Srbiji.

Belgrad, 30. (Lj. k. u.) V notranjsčini de-žeze začenejo sodišča polagoma zopet poslo-vati. Te dni se je med dr. zopet otvorilo so-dišče v Kragujevcu.

Hrvatski ban se vrnil v Zagreb.

Belgrad, 29. decembra. (Lj. kor. ur.) Re-gent Aleksander je sprejel v avdijski bana Mihalovića. Ban se je že vrnil v Zagreb.

Jugoslovanske čete zasede Sopronj.

Velika Ranča, 30. dec. Poveljniki tukaj-šnjih jugoslovanskih čet je izjavil, da bodo njegove čete v kratkem zasedle Sopronj.

Labi v Bakru.

Bakar, 30. (Lj. k. u.) Na božični dan je na bakarsko železniško postajo prišel italijanski častnik s 50 vojak in jo hotel zasesti, češ da mora nadzirati potnike. Edinole energičnemu nastopu postajenačelnika, ki je takoj telefoni-čno protestiral pri Francozih, se je zahvaliti, da so se Italijani umaknili. Nocoj so zopet pri-šli in izjavili, da bodo nadzirali potnike.

Francozi zasedli Kotor.

Bern, 29. decembra. (Lj. k. u.) Dun. k. u. poroča: »Neue Zürcher Zeitung« javlja z italijanske meje: Po poročilih lista »Jugo-slavo« je zasedel francoski bataljon mesto Kotor. Poveljništvo zasednih čet za južno Dalmacijo in Črno goro je poverjeno fran-coskemu generalu Veralu. Prejkone bodo francoske ali francosko-srbske čete za-selele Dubrovnik. V Pulj je dospel čehoslo-vaški komisar, ki zastopa tudi koristi vlad v Ljubljani in v Zagrebu.

Skupščina Zadrusne zveze v Ljubljani.

Dne 30. decembra se je ob obilni udeležbi vršila redna glavna skupščina Zadrusne zveze v Ljubljani. Zborovanje je vodil podpredsednik Zadrusne zveze dr. Anton Korošec. Po običajnih formalnostih je predaval nadrevizor Vlado Pušenjak o zadrusnem delu po vojski, g. dr. Jakob Mohorič pa o denarnem položaju in vojnem posojilu. O obeh predavanjih, ki sta bili v resnici strokovnjski, se je razvila zelo zanimiva razprava, v katero so posegli razni gospodje.

Prof. Bogumil Remec je poročal o ustano-vitvi Zadrusne banke. Skupščina se je soglas-no izrekla za ustanovitev take banke in na-ročila načelstvu, da to stvar izpelje.

POROČILO NAČELSTVA

je podal ravnatelj g. Evžen Legat. Izvajal je: Leto 1917. je bilo vojno leto — vojska zunaj naše domovine — vojska tudi doma. V našem zadrusništvu je nastal

razdor,

ki je skoro grozil uničiti Zadrusno zvezo. Mi-slim, da ga danes ni med nami, ki ne bi vedel, kdo je povzročil razdor. Dr. Krek ga gotovo ni povzročil, saj je vse pretrpel, samo da bi ga zabil. Razdor, ki se je od gotove strani že deli časa pripravljati, se je pojavil na glavni skupščini Zveze dne 30. decembra 1916. Na tej skupščini sta udarili druga ob drugo dve struji: ena je zastopala načelo, da bodi zadrusništvo neodvisno od javnih faktorjev, da imej zadrus-ništvo prosto roko nasproti zasebnim bančnim zavodom in da se v organizacijo ne sme za-nesti pokrajinskih partikularizem. Drugi struji pa je bil vzor razcepjenost zadrusništva po posameznih pokrajinah in pri nas — garancija deželnega odbora. Ta zadnja struja je na ob-čnem zboru pri volitvi nadzorstva propadla in posledica je bila, da so takoj izstopili iz načel-stva 3. iz odbora 2 člana.

Kmalu nato, 16. januarja, je nasprotna struja imela v deželnem dvorcu sestanek, ki naj bi se z dr. Krekom pogajal za sporazum. Njihov zastopnik je predložil tudi konkretne predloge. Ako se jim v vseh točkah ne ustreže, so zaželeli, si ustanove svojo kranjsko zvezo. Dr. Krek se zaradi velike odgovornosti sam ni hotel spuščati v pogajanja, ampak je to pre-pustil skušni seji odbora in nadzorstva. Ta se je vršila 21. februarja. Pri tej seji se je seste-vil odgovor na nasprotno strujo. V tem odgo-voru je Zadrusna zveza odločno poudarila svoje principielno stališče, obenem je odgovo-rila tudi na posamezne predloge. Nasprotna struja se sploh ni hotela pogajati. Dejstvo je, da je bil vložen predlog za vnos nove kranjske zveze prej, preden so se sploh pričela poga-janja.

Zdaj pa se je začela — lahko trdim — brezprimerna agitacija proti Zvezi, da bi od-trgali od nje kolikor močnejše veliko število kranjskih zadrug. Dr. Krek je sklical v tistem času dva zadrusna sestanka, na katerih je za-vražal neosnovana sumničjenja in pretiravanja, pa tudi laži nasprotnikov, a vse zastoni. Da nas je ta razdor bolel, je jasno, a najbolj je trpel pod tem udarcem naš predsednik, oče našega zadrusništva. Njegovo zdravje je hitro nešlo, dokler ga nam ni ugrabila smrt dne 8. oktobra 1917.

Kakšen je bil uspeh razdora?

Do 30. junija 1917 je prijavilo na Kranj-skem odstop od Zadrusne zveze 169 zadrug.

Če je razdor koristil našemu zadrusništvu, naj pokaže bodočnost. Za morebitno škodo, ki bi morda nastala vsled razdora, pa delamo odgo-vorne tiste faktorje, ki so iz osebnih in poli-tičnih ozirov povzročili razkol.

Vsled odstopa nekaterih članov iz na-čelstva je bilo treba isto po § 36. pravil izpopolniti in sta bila v odborovi seji dne 27. februarja kooptirana v načelstvo: Dr. Anton Korošec, drž. in dež. poslanec v Mari-boru, in Fr. Smodej, urednik v Celovcu. Mesto psarniškega ravnatelja pa je na prigovarjanje dr. Kreka prevzel poročevalec.

Vse poslovanje v letu 1917. je stalo pod vplivom razdora. Stanje vlog, ki je za časa vojske vedno rastlo, je nekoliko padlo, zlasti naložbe v bančnih zavodih so padle od 34 na 23 milijonov. In temu se ne smemo čuditi, saj smo vsen odpadlim zadrugam izplačali vse naložbe takoj do zadnjega vinarja — in teh je bilo nad 22 milijonov kron.

Omeniti hočem še to, da je deželni odbor kranjski kljub temu, da nam za več let ni izplačal določene podpore (12.000 K), hotel vendar še koncem leta 1917. (29. nov.) izvršiti revizijo Zveze. Teža seveda voči-gled preteklim dogodkom nismo mogli pripu-stiti. Vsled tega nam je deželni odbor koncem leta odpovedal vseučiliški zaklad. Teža smo takoj izplačali v znesku 689.502 K 51 vin., kakor je razvidno iz računskega za-ključka.

Med tem, ko so odpadle zadrugne zveste ostale partikularizmu, zlasti se, ker so bile v svojem navidezno pravilnem postopanju potr-jene po resolucijah, ki so bile sklenjene na shodu dekanov ljubljanske škofije dne 17. julija 1917, je vendar ena zapustila centralo in se povrnila v Zadrusno zvezo (Komenda).

Poslovanje in organizatorično delo.

Denarno poslovanje Zadrusne zveze je kljub odpadu mnogih članov ostalo v isti višini, kakor prejšnje leto, da, še pomnožilo se je, ka-kor je spoznati iz celotnega denarnega pro-meta, ki je dosegel vsoto nad 396 milijonov. Tudi je bilo denarno poslovanje uspešnejše nego prejšnje leto, kajti poslovno leto je kon-čalo z dobičkom v znesku nad 33.000 kron.

Obrestna mera za vloge v tekočem računu je pri Zvezi ostala neizpremenjena. Tekom leta so jo znižale nekatere članice. Razlika med aktivnimi in pasivnimi obrestmi pri Zvezi je razvidna iz računa zgube in dobička in znesu nad 81.000 K.

Ker je bilo l. 1917. vojno leto, smo po-sredovali tudi pri podpisovanju avstrijskih vojni posojil, kar je dalo pisarni zopet mnogo dela. VI. vojnega posojila se je potom Zveze podpisalo 2.773.950 K in VII. voj. posojila 3.180.000 K. Omenil sem, Zveza je samo posredovala — kakor drugi de-narni zavodi — pri podpisovanju vojni posojil. Opozarjala je članice, naj podpišejo toliko, kolikor dopuščajo rezervni zakladi, v mnogih slučajih je naravnost črtala preveliko podpis-no vsoto. Vseh vojni posojil ima še Zadrusna zveza 1.855.250 K; v začetku je imela 5 mi-lionov 511.950 K; odprodala je nad 3.700.000 K. Glede na posredovanje Zveze pri podpisova-nju vojni posojil ponavljam zopet letos, kar sem že na lanskem občnem zboru vprašaje omenil, da bi bilo za Zvezo, pa tudi za članice bolj, ko bi se bolj gledalo na redno poslova-nje in notranjo organizacijo članic, nego da se je toliko računalo in delalo za vojna posojila.

Glede revizij zadrug omenim, da se je vsled pomanjkanja revizorskih moči — samo 2 smo imeli — pa tudi vsled vojni razmer in težav v železniškem prometu, manj zadrug revidiralo, kakor smo želeli.

Na Kranjskem je bilo 22; na Stajerskem 26; na Koroškem 5 revizij; v Istri je bilo delo-ma revidiranih 8 — mnogo izmed njih na krat-ko pregledanih — med njimi je bila tudi revi-dirana Gospodarska zveza za Istro v Opatiji; torej skupaj 61 revizij. — Glede Istre ome-nim še posebej, da je potovanje po tej pokra-jini bilo združeno s težavami, v nekatere kraje vojska oblast sploh ni dopustila potovanja. Vendar smo izkušali posamezne zadrug pri-vesti do rednega poslovanja tako, da se je tu in tam marsikaj izboljšalo.

Kakor spoznate iz računskega zaključka, je imela Zadrusna zveza tudi v Dalmaciji nekaj članic. Pri teh so se razmere uredile in jih je prevzel Zadrusni Savez v Splitu; uljarno v Povljah je kupil Savez sam, tako da so se tu razmere povoljno uredile.

Misel na snovanje Zadrusne banke tudi v l. 1917. ni zaspala. Le udeležiti je ni-smo mogli. (Več o tem poročilo na občnem zboru.)

Zadrusna zveza je imela v shrambi vrednostne papirje — zlasti obligacije voj. pos. — svojih članic in je posredovala pri vnovčenju zapadlih kuponov, kar je bilo zopet združeno z mnogim delom. Vseh vrednostnih papirjev je imela v shrambi za okroglo pet mi-lionov kron.

Pomagali smo članicam tudi pri sestavi računskih zaključkov. Ti so se se-stavili ali na sedežu zadrug ali v zvezni pi-sarni, in sicer je Zveza sestavila 49 zadrugam računske zaključke: 15 na licu mesta, 34 pa v pisarni.

Pregledalo, oziroma popravilo se je 23 računskih zaključkov.

Okrožnic je Zadrusna zveza razposlala 8 v 4966 izvodih. S prvo smo naznanili čla-nicam izpremembo v načelstvu in nadzorstvu; druga je poročala o razdoru v zadrusništvu in principielnem stališču Zveze; v eni okrožnici smo zopet opozarjali in svarili zoper nepošte-ni agitacijo proti Zadrusni zvezi; opozorili smo koroške članice na zadrusno disciplino; opozorili smo kmetijska društva glede nakupa-vanja živil in krmil.

Dolhki dopisov je prejela Zveza 10.237. Knjižvodstvenih vknjižb je bilo 14.742 — poleg tega je bilo odposlanih v tekočem računu 1090.

Dopisi Zveze, oziroma odgovori na razpr. vprašanja (korespondenca) so dosegli število 4075.

Si-ši odbor je imel tekom leta 4 seje; važna je bila seja 27. februarja, pri kateri se sestavil že v začetku poročila omenjeni od-govor na zastopnike nasprotnih struji; druga seja je bila 3. septembra, pri kateri se je odo-brila bilanca za leto 1916; tretja seja je bila skupna z nadzorstvom 25. oktobra; četrta seja pa je bila 27. decembra (takoj po občnem zbo-ru), pri kateri se je konstituiralo načelstvo, in sicer je bil izvoljen za predsednika dr. Anton Korošec; za l. podpredsednika prof. Bogumil Remec; za II. podpredsednika stotnik Matija Kump; za nač. rav. Ev. Legat; za prislednike: Janko Jovan, dr. Josip Hohnjec in Fr. Smodej.

Nadzorstvo samo je imelo 7 sej. Skupni seji nadzorstva in načelstva, oziroma odbora, sta bili dve.

Načelstvo samo je imelo 19 sej, pri katerih so se obravnavale vse važne tekoče zadeve.

Kakor prejšnje leto, smo bili tudi v letu 1917 v živahni poslovni zvezi z Goriško zvezo gospodarskih zadrug in društev ter s Centralno posojilnico iz Gorice, ki sta imeli s Posredovalnico za goriške begunce svoje uradne prostore v naši hiši.

Zadruga zveza je imela svoje uradno glasilo, strokovni list »Narodni Gospodar«, ki pa vsled težav v tiskarni in vsled nastalega razdora ni mogel ves čas redno izhajati, kar pa se je pozneje zboljšalo. Tiskal se je po dve številki skupaj v 1300 izvodih in je vsaka članica prejela po dva izvoda.

Poročilo nadzorstva
je podal prof. Verbič. Nadzorstvo je večkrat skontroliralo blagajno in vedno našlo vse v redu. Pregledalo je tudi bilanco in se prepričalo, da je pravilno sestavljena in da se posamezne postavke ujemajo s postavkami v knjigah.

Računski zaključek.
Iz računskega zaključka posnemamo, da je imela Zadruga zveza s koncem leta 1917. 456 članic. Stanje deležev je znašalo 35.872 v znesku 364.580 K. Celokupni promet je znašal 396.830.106 K 48 vin., čisti dobiček pa 33.531 kron 59 vin.

Poročili načelstva in nadzorstva kakor tudi računski zaključek je skupščina soglasno odobrila in sklenila, da se od čistega dobička pripiše splošni rezervi 30.000 K, ostali znesek pa posebni rezervi.

Volitev odbora.
Pri volitvah so bili soglasno izvoljeni vsi člani starejšega odbora, le mesto izstopivšega odbornika stoltnika Kumpa je bil nanovo izvoljen prof. Anton Sušnik.

Predsednik dr. Korošec se je nato v toplih besedah spominal umrlega člana nadzorstva kanonika Zela. Povdarjal je njegove velike zasluge za zadrugništvo na Koroškem. Navzoči so dr. Koroševa izvajanja poslušali stoji in koudno zaklicali spominu rajnega: Slava! Mesto kanonika Zela je bil v nadzorstvo izvoljen posestnik Ivan Brodar iz Hraš pri Kranju.

Pri slučajnostih se je razvila daljša debata o vojnih posojilih, o obrestni meri in o koncentraciji zadrugništva.

Predsednik dr. Korošec se je končno zahvalil za mnogobrojno udeležbo, za razne nasvete in nato zaključil skupščino.

Iz Češke.

Meje čehoslovaške republike.
Praga, 30. dec. (Lj. k. u.) Glasom Dun. ko. urada poroča »Pondelnik«: V prihodnih dneh bo imel ministrski svet sejo, ki se je bodo udeležili načelniki vseh delniških strank. Bavi se bo ministrski svet tudi z mejami čehoslovaške republike in s pripravami za mirovno konferenco.

Češko vojno poročilo.
Budimpešta, 30. dec. (Lj. k. u.) — Dun. k. u.) Nedeljsko poročilo vojnega ministrstva: Severno Košice so čehoslovaške spredne straže dosepele do Prešova (Eperjesa) in Abosa. Med Moravo in Gromom je položaj neizpremenjen. Rumuni so ponovno kršili pogodbe za premirje in zasedli Magyar Gorbo ob železnici Kološvar-Veliki Varadin. Jugoslovani so vdrlji v Doljno Lendavo. Po večini tvorijo njihove oddelke iregularne čete, ki mestoma plenijo in ropajo. — Pondeljkovo poročilo: Čehoslovaške čete so včeraj popoldne s pehoto, konjenico in topništvom zasedle Košice. Severovzhodno Požuna je položaj neizpremenjen. Jugoslovanske čete stoje s sprednjimi stražami na severnem bregu Mure, pri Dolnji Lendavi. Druga četa prodira iz Radgone in je zasedla črto Murska Sobota - Behatin. O Rumunih ni poročati ničesar.

Sestanek internirancev.
Praga, 30. dec. (Lj. k. u.) Kakor poroča Dun. kor. ur. je bil tu sestanek internirancev in zaprtih, ki so mu prisostvovali ministri dr. Rašin, dr. Soukup in dr. Vrbensky. Ministrski predsednik dr. Kramář je se oprostil, da se sestanka ne more udeležiti. Po odobrenju pravil za društvo internirancev in zaprtih se je sprejela resolucija, kjer se zahteva zaplenbo posestev nadvojvode Friderika kot odškodnino za interniranje in zaprtje in odstavitev in kaznovanje uradnikov, ki so pri internacijah, preiskavah in razsodbah v različnih veleizdajniških procesih kršili svojo uradniško oblast in ki še danes uradujejo na svojem mestu.

Čehoslovaški Orel.
Ustredni valna služba. (V Mišské konferenci) Orla Čehoslovenskega konča se v nedeljo dne 5. ledna 1919 v sále Ochrannovny »Zd-slavy« v Brně, na Videně č. 52, o 10. hodině dopoldni s timto pofadem: 1. Čile Orla v Čehoslovenské republice. 2. Reorganizace Orla. 3. Volba Ustředni Rady Orla v Českoslov. 4. Volné návrhy. — Z každého odboru Orla pošlete aspoň po jednom zástupci na konferenci! Také každý okrsek at vyšle zástupce. Oznamte laskavě cho polnou adresu kanceláři Ustředni Rady Orla v Brně, Nová ul. č. 8, do 1. ledna 1919. Do téže doby pošlete také svoje případné návrhy. Účast všech odborů nutná! Zdař Bůh! Orla Československého. Ustřední Rada Orla Československého.

Nemška Avstrija.

Težkoče Nemške Avstrije.
London, 29. decembra. (Lj. k. u.) Glasom Dun. kor. urada objavlja Reuterjev urad razgovor svojega zatopnika na Dunaju s predsednikom nemškoavstrijske narodne skupščine, Seitzem, in državnim kancelarjem dr. Rennerjem. Seitz je najprvo spominal na predzgodovino svetovne vojske in dejal med drugim: Usoda Nemške Avstrije je tragična. Po krivici se nas obsoja, da smo povzročili svetovni konflikt. Lahko dokažemo, da Nemška Avstrija ni imela nikakih ekspanzijskih stremiljenj po slovanskem jugu. Okupacija Bosne je bila zgolj v interesu Habsburžanov. Toda Čehi in Jugoslovani so s tem, da so svoječasno glasovali v parlamentu za vojne kredite, omogočili okupacijo. Proti sklepom avstrijskih diplomatov so Nemška Avstrija in posebno socialdemokratski poslanci najenergičneje protestirali in se jim upirali. Glede izbruha vojske je predsednik povdarjal na burne proteste, ki jih je organizirano delavstvo podalo proti ultimatumu Srbiji. V nobeni državi ni vojaška kasta takokruta postopala, kakor pri nas v Avstriji. O načrtu federacije

vseh narodov bivše monarhije se je izjavil predsednik, da bi taka federacija le podpirala vlekakapital, ki ima interes na uresničenju takega načrta. Seitz je nato opozarjal, na težkoče carinske zveze in izjavil, da Nemška Avstrija sama ne more imeti obstoja. Zemljepisna lega in prometne žile kažejo na južno Nemčijo, s katero se avstrijski Nemci čutijo vezane po narodnostnem sorodstvu. Z južno Nemčijo je ustvarjena zveza tudi z ostalo Nemčijo, na katero je Nemška Avstrija navezana. Ententa še vedno ne priznava naše države, ki se ima vsled tega vedno boriti z velikimi težkočami. Predsednik je opozarjal na mirno, vzorno in povsem nekrvavo revolucijo v državi. Končno je omenil, da je med Londonom in Dunajem vedno obstajalo prijateljsko razmerje. Končal je predsednik Seitz svoj razgovor z besedami: »Edina jasna točka v vsi tragediji Nemške Avstrije je menda odrešenje dežele izpod avtokracije Habsburžanov, ki se pač ne ugnezdí nikoli več.«

Rumuni in Mažari.

Sibinj, 30. dec. (Lj. k. u.) Rumunska brzogajna agentura Dacia poroča: Včeraj popoldne je došlo od začasne rumunske vlade naslednje oficijozno poročilo iz Arada o sprejemu francoskega generala Berthelota. Sprejem je bil sijajen. Na tisoče Rumunov je pričakovalo generala Berthelota na kolodvoru ter prirejalo navdušene ovacije slovitemu zastopniku slavne francoske armade. Med viharimi klici »Vive la France« se je odpeljal general Berthelot v hotel »Pri belem križu«, pred katerim je bila zbrana ogromna množica Rumunov. Med tem, ko je general Berthelot sprejemal odposlanstva, so napadle oborožene mažarske tolpe Rumune. Nastalo je klanje, ki se je razširilo po vsem mestu. Ta vest, ki se potrjuje, je povsod vzbudila veliko ogorčenje. Provizorna rumunska vlada je zaradi teh dogodkov odredila najstrožjo preiskavo. Pri bojih v Aradu je bilo 7 mrtvih in 12 ranjenih.

Arad, 30. dec. (Lj. k. u.) Rum. brz. agent. Dacia poroča: Ko je general Berthelot obiskal rumunskega škofa Ivana Pappa, so oborožene mažarske tolpe napadle poslopje vojnega ministra Stefana Ciciu Popa.

Veliki Varadin, 30. dec. (Lj. k. u.) Rum. brz. agent. Dacia poroča: Semkaj je dospel francoski general Berthelot ter je bil sprejet od prebivalstva med velikim navdušenjem, kar je dokaz odkritosrčnih simpatij za Francoze.

Arad, 30. dec. (Lj. k. u.) Rum. brz. urad. Dacia poroča: Rumunska narodna straža je bila vsled premoči mažarskih tolp razorožena. Ogrski častniki so bili aretovani.

Sibinj, 30. dec. (Lj. k. u.) Rum. brz. urad. Dacia poroča: Rumunska začasna vlada bo v nekaj dneh imenovala prefekte za Sedmograško in rumunske dele Ogrske.

Imperializem Rumunov.

Praga, 29. dec. (Lj. k. u.) Čehoslov. kor. urad poroča: Glasilo ogrskih Rumunov »Romanul Aradu« piše: Banat je brezdvomno po svoji veliki večini rumunski in vse ozemlje do Tise bo pripadalo Rumuniji. Tamkaj bivajoči narodi dosežejo zaslužno svobodo. Banatski Srbi naj se ne boje naših represalij. Dovolili jim bomo iste mednarodne zaježene pravice, kakršne so Srbi dovolili Rumunom v Timoški dolini v srbski državi. Na ta način je možna rešitev vprašanja banatskih Srbov in Rumunov v Timoški dolini. Po naših informacijah bo Bratianova politika uravnana v tem zmislu.

Spopadi med Rumuni in Mažari.

Budimpešta, 30. dec. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad poroča: Po privatnih poročilih so bili včeraj tamkaj krvavi spopadi med Rumuni in Mažari; uradno ta vest še ni potrjena.

Budimpešta, 30. dec. (Lj. k. u.) Glasom dun. k. u. poroča ogrski k. u. iz Velikega Varadina: Včeraj popoldne je dospel semkaj francoski general Berthelot. Ogrski vladni komisar, odposlanstva ogrskega narodnega sveta in mestno zastopstvo so prosili generala blagohotnosti za čisto mažarsko mesto. General je naprosil zastopnike častnikov, naj pomirijo narod, ker se bo o mažarstvu odločevalo na mirovni konferenci. Mesto bi zasedli samo tedaj, ako se ne bi mir vzdrževal na drug način. Posadka bi obstajala iz francoskih čet, ki bi se dopolnjevale iz rumunskih. Zasedba ne bo pospeševala nobenih narodnih zahtev, temveč bo trajala samo do utrditve miru.

Nemčija.

Položaj v Berlinu.

Berlin, 29. dec. (Lj. k. u.) Čehoslov. kor. urad poroča: Voditelji neodvisnih socialistov Haase, Dittmann in Barth so demisijirali, ker seja osrednjega sveta ni imela njihovim željam odgovarjajočega rezultata.

Berlin, 29. dec. (Lj. k. u.) Glasom dun. kor. ur. poroča Wolffov urad: Državna vlada je imela v nedeljo popoldne svojo prvo sejo. Najprvo so razmotrili in določili spored in najnujnejše odredbe. Novi člani kabineta so se udeležili posvetovalni, v katerih so določili, naj prevzame Scheidemann zunanje stvari. Noske vojaške in Wissell socialopolitične naloge. Pri tej priliki se nanovo opozarja na to, da gre samo za razdelitev dela v kabinetu, tako da ne bo tangirana kompetenca državnih uradov na noben način.

Boji v Poznanju.

Poznanj, 29. decembra. (Lj. k. u.) Tukaj je došlo do pouličnih bojev med Nemci in Poljaki.

Obsedno stanje nad Poznanjem.

Poznanj, 30. dec. (Lj. k. u.) — Dun. kor. urad. Dne 29. t. m. so poljske in nemške oblasti podpisale nastopno objavo: Do nadaljnjega se proglasi nad Poznanjem obsedno stanje. Po 5. uri popoldne ne sme nobena civilna oseba iz hiše, izvzemši člani izvršilnega odseka, sanitetno in policijsko osobje. Zabrana so vsa zborovanja in sestanki. Vse častnike je treba takoj razorožiti in morajo odstraniti znake svojega čina. Moštvo, ki ne spada k varnostnim stražam, mora priti v mesto neoboroženo. Častniki morajo takoj zapustiti mesto, v kolikor niso neobhodno potrebni v garniziji. Častniki, ki morajo ostati na svojem mestu radi demobilizacije, si morajo takoj preskrbeti potrebne listine. Prepovedani so izprehodi in shodi, kakor tudi kinematografske in gledališke predstave. V mestu Poznanju je zopet vse popolnoma mirno in mesto zadobiva navadno lice.

Pred mirovnim kongresom.

Mirovna pogorjanja.

Nauen, 29. dec. (Lj. k. u.) Kot se čuje, se mirovni pogorjanji ne bodo smeli udeležiti. Pogorjanja za zvezo narodov se bodo nevtalci udeležili s popolno enakopravnostjo.

Za zvezo narodov.

London, 28. decembra. (Lj. kor. ur.) Glasom dunajskega kor. urada poroča Reuterjev urad: Dopoldne je predsednik Wilson sprejel v ameriškem poslaništvu odposlanstvo lige za zvezo narodov. Ko je predstavil zastopnike, je dejal Grey, da sta si Anglija in Amerika edini v tem, da je zveza narodov ena najvažnejših zadev in da bi bila nesreča, ako bi se razšla mirovna konferenca, ne da bi se vzpostavila ta zveza. Nato je prečital nadškof Canterburyjski addresso. Predsednik Wilson je izjavil v svojem odgovoru: »Vesel sem in v vzpodbujajo mi je, ko vidim, da narašča zanimanje za zvezo narodov. Ne narašča pa le zanimanje, marveč tudi odločnost, ki bo zmaga, kakor sem trdno uverjen.« Asquith je povdarjal, da se predsednik zavzema za to, za kar se zavzemajo najboljše glave na Anglaškem. Zveza narodov je edina možnost, da se prepreči nadaljne vojne. Kasneje je predsedniku Wilsonu predložilo odposlanstvo, zastopajoče pet milijonov delavcev na Anglaškem, addresso, kjer povdarja, da so delavci vedno podpirali Wilsonovo politiko in da jo bodo tudi v bodoče kljub vsej opoziciji. Predsednik se je odposlanstvu zahvalil in rekel: »Razumemo se popolnoma.«

Razna poročila.

Španska in Italija.

Madrid, 29. dec. (Lj. k. u.) Dun. kor. ur. poroča: Po notni ministrstvu za zunanje stvari se je trgovinska in plovnitvena pogodba med Špansko in Italijo, ki se je sklenila 30. marca 1914 in ki poteče s koncem tekočega leta, podaljšala do 30. junija 1919.

Francozi na Ogrskem.

Budimpešta, 30. dec. (Lj. k. u.) Glasom Dun. kor. urada poroča »Az Est« iz Velikega Varadina, da je general Berthelot izjavil v svojem odgovoru na pozdrav ogrskega narodnega sveta, da bo mirovna konferenca pravično razsodila in da ne bo poznala nikake osvete. Veliki Varadin bo zasedla konjica, ki bo pobirala orožje. General je povdarjal, da za boljše življenje ne bo mesta v deželi.

Zavzetje Perma.

Pariz, 29. dec. (Lj. k. u.) — Dun. kor. ur. Brezlična brzogajka Čehoslovaškega tiskovnega urada iz Vladivostoka poroča, da pomeni zavzetje Perma velik uspeh ruske armade, ki je zajela 18.000 mož, zaplenila 60 topov, 4000 vozov ter veliko množino strojne in municije.

Pariz-Bukarešta.

Praga, 29. dec. (Lj. kor. ur.) Čehoslov. kor. urad poroča: Francosko vojaško odposlanstvo se je na Dunaju dogovarjalo s čehoslovaškim poslanikom Tusarjem in z rumunskim zastopnikom Ispescul-Greculom o direktni železniški zvezi med Parizom in Bukarešto. Dosežen je sporazum.

Zveza Orlov.

Predsedstvo in vaditeljski zbor Zveze Orlov vabita svoje člane k skupni seji, ki se vrši dne 2. januarja 1919 točno ob 7. uri zvečer v Zvezini pisarni.

Odsek za izpremembo orlovskega kroja ima svojo sejo dne 2. januarja 1919 ob 5. uri popoldne v Zvezini pisarni.

Organizatorični odsek Zveze Orlov ima sejo dne 2. januarja 1919 ob 6. uri zvečer v Zvezini pisarni.

Zborovanje „Slovenske dijaške zveze“.

Po dolgih štirih letih zopet stopa »Slovenska dijaška zveza« pred slovensko katoliško dijaštvo. Pregledati hoče svoje dijaške vrste, jih organizirati in dati pravec njihovemu kulturnemu delu. Akademiki, bogoslovci in abiturienti! Zveza vas kliče na svoje zborovanje! Prihitite vsi, vaših nasvetov in vašega dela bo naša zveza v bližnji prihodnosti rabila kakor še nikoli doslej.

Spored zborovanja:

V nedeljo dne 5. januarja 1919.

1. Ob 8. uri sv. maša v Alojzijejski kapeli.

2. Ob 9. uri občni zbor »Slovenske dijaške zveze« v veliki dvorani Ljudskega doma (I. nadstropje).

3. Ob 3. uri zborovanje organizacijskih odsekov »SDZ« akademskih društev »Danice« in »Zarje« v mali dvorani Ljudskega doma (II. nadstropje).

4. Ob 8. uri družabni večer »Slovenske dijaške zveze« na čast gostom Jugoslavije.

V ponedeljek dne 6. januarja 1919.

1. Ob 8. uri sv. maša v Alojzijejski kapeli.

2. Ob 9. uri ustanovni občni zbor »Jugoslovanske dijaške zveze« v veliki dvorani Ljudskega doma (I. nadstropje).

3. Ob 3. uri zborovanje naših akademskih društev v mali dvorani Ljudskega doma (II. nadstropje).

Dnevne novice.

— Iz srca govoril nam je vsem včerajšnji »Sloven«. Dolgo, predolgo smo molčali o tem, kar se godi na Koroškem. Na tistem smo si tožili in se vpraševali, zakaj se vendar nič ne zgodi od naše strani, da

bi se napravil konec nemškemu divjaštvu. A to, kar se zdaj sliši, presega vse meje — meje nemške predznosti in naše popustljivosti, da ne rečemo zanikarnosti! Torej naši koroški bratje nimajo še dovolj trpljenja, in koroški duhovniki, ki so bili kot resnični voditelji ljudstva vedno izpostavljeni najstrastnejšim napadom nemštva, še ne dovolj preganjanja! Kadarkoli se obračajo v Ljubljano za pomoč, vsele zastoni! Kdor je zakrivil to mečkarijo, za služi vso grajo. Ali naj bi ne bili pričevali ali če so že pričeli, pošteno do konca izpeljali! Zakaj je šlo pa v Mariboru tako gladko, na Koroškem pa tako mizerija! Tisti, ki ste tukaj poklicani, storite svoje dolžnost, ali pa — pojdite spat!

— **Umrl je v Gradcu** upokojeni vseučiliški profesor cerkvenega prava dvorni svetovalec dr. Franc Stanonik, ki je bil rojen 4. novembra 1841 v Skofji Loki. V duhovnika je bil posvečen 15. nov. 1864. Trupce bodo prepeljali iz Gradca v Skofjo Loko.

— **Umrl je 27. t. m. č. g. Janez Plevanič**, župnik v pokroju v Vel. Gabru, župnija St. Vid pri Zatičju R. I. P.

— **Sedmi dan** po č. g. župniku Mrvcu bo v petek, dne 3. januarja 1919 ob 11. uri dopoldne po prihodu vlaka.

— **»Slovenka«**, časopis za slovensko žensko začne izhajati z novim letom. Dosedaj Slovenke še nimajo svojega lista in vendar ga ravno v sedanjih časih potrebujejo bolj kot kdaj prej. Zato priporočamo vsem Slovenkam, da se vse narode na svoje glasilo. Uredništvo je poskrbelo, da bodo sodelovale pri listu najboljše moči. Naročnina naj se pošilja po poštinih nakaznicah na upravnništvo »Slovenke«, Ljubljana, Katoliška tiskarna, II. nadstropje. »Slovenka« stane za celo leto 11 kron in bo izhajala 15. vsakega meseca na 24. straneh z ovitkom. Obenem obveščamo občinstvo, da »Slovenka« nima nobene zveze s »Slovensko ženo«, ki jo je pred meseci nekdo obljubljal izdajati.

— **Učiteljski Narodna vlada SHS** v Ljubljani je na svoji včerajšnji seji soglasno sklenila, da se od 1. januarja 1919 zrednajo oziroma regulirajo plače vsega slovenskega dela jugoslovanskega učiteljskega po načelih 12. točke spomenice učiteljskih organizacij, to je, da bodo plače učiteljske enake plačam državnih uradnikov od XI. do VII. plačilnega razreda. Obenem je Narodna vlada sprejela resolucijo, da se učiteljskim vpokojencem, vdovam in sirotam zvišajo prejemki za 50 odstotkov.

— **Predavanja na zagrebškem vseučilišču** se ne bodo pričela 10. januarja 1919, marveč šele 20. januarja. To na znanje dijakom!

— **Za referenta za bogočastje pri poverjeništvu** za uk in bogočastje v Ljubljani je bil imenovan v včerajšnji seji Narodne vlade dr. Zore.

— **8 urni delavnik!** V včerajšnji seji je sklenila Narodna vlada, da se uvede 8 urni delavnik za delavce po vseh tovarniških podjetjih. Pozdravljamo ta sklep Narodne vlade. Z njim je dosežena ena točka zahtev, ki jih je sklenilo krščansko socialno delavstvo in ki jih je tudi vodstvo S. L. S. v svoji seji pretekli mesec krepko podprlo.

— **Slovensko planinsko društvo** vsled mnogostanskega povpraševanja objavlja, da se letos planinski ples ne priredi. Časi so pre resni in pretežavni, da bi se mogli slovenski planinci vdati neskaljenemu veselju. Planinski ples je imel vedno tudi ta pomen, da je združil v neprisiljeni zabavi prijatelje slovenskega planinstva iz vseh naših pokrajin, letos pa bi morali pogrešati poset zvestih naših prijateljev iz Notranjske in Primorske Slovensko planinsko društvo zato za sedaj še opusti vsako hrupno prireditve, prsi pa svoje člane, da mu ostanejo podporniki v njegovem resnem delu.

— **Promet s plemensko govejo živino in z govejo živino v gospodarske namene** je v območju Narodne vlade SHS v Ljubljani prost. Izvažati se sme taka živina iz območja Narodne vlade SHS v Ljubljani samo z dovoljenjem te Narodne vlade. Predpisi o prometu s klavno živino in o živinskih potnih listih ostanejo še nadalje v veljavi; tudi živinski sejmi začasno niso dovoljeni. Tukajšnja naredba o tej zadevi, št. 205 z dne 16. decembra t. l., je s tem razveljavljena. Ljubljana, dne 30. decembra 1918. — Poverjenik za kmetijstvo: A. Kallan I. r.

— **Promet s plemensko govejo živino v gospodarske namene** je bil z naredbo Narodne vlade SHS v Ljubljani, št. 205 z dne 16. decembra t. l., proglašen prostim. Edina omejitev je obstojala v tem, da se je moral nakup, oziroma odprodaja te vrste živine naznaniti zaupniku Vnovčevalnice za živino za tisti okraj. Kakor se pa sliši, zlorabljajo nekateri zaupniki to naredbo na ta način, da zahtevajo od lastnikov take živine za dovoljenje za odprodajo po 50 K in še več od glave. To je od takih ljudi naravnost nesramno, da skušajo na tak način izkoristiti in neopravičeno izrabljati naredbe Narodne vlade v svoje namene. Opozarja se, da zaupniki nimajo niti najmanjše pravice zahtevati od lastnikov živine kake odškodnine v ta namen. Lastnik je dosedaj imel le dolžnost naznaniti odprodajo ali nakup plemenske živine, nikakor pa ne prositi za dovoljenje, da sme nakupiti ali odprodati. Vsi taki brezvestni zaupniki morajo vrniti vse zneske, ki so jih neopravičeno zahtevali ob izvrševanju te naredbe. Da se prepreči nadaljna zloraba te naredbe, je Narodna vlada SHS v Ljubljani, oddelek za kmetijstvo, črtala točko glede naznanila zaupniku »Vnovčevalnice za živino«, oziroma županstvu, tako da odslej ni treba nikomur več naznaniti odprodaje ali nakupa plemenske živine, razven kolikor se tiče predpisov glede živinskih potnih listov, ki ostanejo še vedno v veljavi. — Iz tega pa je tudi razvidno, kako je nekaterim hudo pri srcu in že.

pu, ko ne bodo več mogli izsesavati kmeta in ne konsumenta.

— Brezobzirnost poštne uprave. Naravnost škandalozno je dostavljanje časopisov! Po pet dni traja, preden dobe na primer »Slovenec« v Rožni dolini na Koroškem, dani bi ga morala pošta dostaviti že drugi dan! Na poštah se niso razmere čisto nič izboljšale, pač so se pa zelo poslabšale. Zahtevamo, da se na poštah uredi razmere, kakor jih zahteva naš moderni čas! Z lenobo in komednostjo ne bomo čisto nič napredovali. Čemu se ustanavljajo višja prometna ravnateljstva, ko ni niti toliko energije, da bi hitro popravili telefonske žice, ki jih je potrgal sneg!

— Škandalozna brezobzirnost napram časopisju. Na sveti večer je zapadel sneg in potrgal telefonske žice ne le v Ljubljani, ampak tudi zunaj na prog. Od tedaj je preteklo že skoro teden dni in še danes nima »Slovenec« nobene telefonske zveze z zunanjim svetom. Če se bo morda kdo hotel izgovarjati, da je napaka zunaj na prog, povemo, da nam je dobro znano, da je zunanja proga prosta in da je iz Ljubljane mogoče telefonirati v Zagreb, »Slovenec« pa ne more telefonirati niti na pošto, ker nemarnost je v Ljubljani tako velika, da se merodajnim gospodom še do danes ni poljubilo popraviti telefonov pri slovenskih listih, čeprav so listi navezani skoro izključno na telefonska poročila. Kdaj neki se bo gospodom zljubilo, da dajo ukaz, popraviti telefonske žice slovenskih listov. Hočemo manj birokracije in več točnosti ter reda!

— Slovenska dijaška zveza naznanja svojim odbornikom, da se vrši odborova seja v soboto, dne 4. januarja 1919, ob štiri v prostorih tajništva S. L. S. v Katoliškarni (II. nadstropje).

— Narodni svet v Ljubljani nujno potrebuje razglednice, fotografije in kliseje, da seznani vso Jugoslavijo o naših kulturnih zadevah. V ta namen apelira Narodni svet nujno na vsakega zavednega Slovenca, da nam pošlje čimprej po zanesljivi osebi, ali priporočeno po pošti sledeče predmete kakor n. pr.: Narodne noše iz Koroške, Stajerske, Goriške in tržaške okolice. Slike zaslužnih narodnih voditeljev iz starejše in novejši dobe, posebno potrebujemo slike sledečih gospodov: Božidar Rajč, dr. Srnc, Celje, Miha Vošnjak. Za Koroško: Andrej Einspieler, Anton Janežič. Posebno se potrebuje lepa slika tiskarne sv. Mohorja v Celovcu. Dalje slike gg. Naberger, dr. Ribar, dr. Gregorin (Trst) in gg. dr. Lavrič, dr. Tonkili, dr. Anton Gregorčič (Gorica). Slike narodnih obmejnih šol na Stajerskem, Koroškem, v Gorici in Trstu. Slike zadržinskih industrij v Borovljah, v Kropi, mizarске zadrge v Solkanu, čevljarne v Mirnu, križničeve tovarne v Podmencu. Slike rudokopov v Idriji. Dalje posebno premogokopov v Zagorjih, Trbovljah, Hrastniku in St. Janžu; dalje slike Narodnih domov v Celju, Mariboru, Trstu, Gorici, Parkhotel v Gorici, Ljudski in Sokolski dom v Domžalah in v Kamniku, Ljudski dom v Kranju. Fotografije in kliseje se po Narodnem svetu »krbno hranijo ter v kratkem vrnejo. Razglednice se vrnejo na zahtevo. — Slovenke in Slovenci! Knjiga, ki jo misli izdati Narodni svet o našem kulturnem in gospodarskem stanju, je dalekosežne važnosti za naše stališče, ki ga bomo zavzemali v naši troedini kraljevini. Ustrezite torej temu pozivu z vso verno in vso nujnostjo. Naslov za pošiljatelj: Narodni svet, Ljubljana, odsek za zasedeno ozemlje, Dunajska cesta.

— Beguncem iz zasedenega ozemlja. Izvršujoč sklepne predloge našega sestanka sem odposlal sledečo brzojavko: Njegovi Visokosti prestolonaslednik Aleksander v Beogradu. Častniki, duhovniki, učitelji, uradniki, župani iz zasedenega ozemlja Goriške, Istre in Trsta, zbrani v Ljubljani na sestanku beguncev, udano pozdravljajo Vašo Visokost, obliubljajo nemajno udanost in zvestobo visoki vladarski hiši, prosijo, da se Vaša Visokost zavzema pri zaveznikih in pomaga našim bratom, Slovencem in Hrvatom, ki ječijo, vsled italijanske okupacije, v sužnosti, ter jih reši nečuvnega nasilstva in vnebovpijočih krivice, katerim je izpostavljen naš nesrečni ljudstvo vsled invazije italijanske oborožene sile, ki ne pozna ne pravice, ne svobode, in ne čuti trpljenja in štenja naše domovine, domovine, ki ne sme izgubiti niti pedi svoje s krvjo narodnih mučnikov napojene zemlje. Bog živi ujedinjeno kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev! Josip Budin, voj. duhovnik, predsednik sestanka. — Na to brzojavko je blagovolil prestolonaslednik odgovoriti sledeče: Voj. duhovniku J. Budinu, predsedniku begunskega sestanka v Ljubljani. Pozdrav primorskih prognancev me je globoko dirnil. Storitvi hočem z združenimi silami vse, da obvarujemo svojo sveto zemljo vsakega tujega gospodstva. Z nami so velika načela Wilsona in drugih naših močnih zaveznikov. Ne obupajmo, in Bog nas ne bode zapustil! Aleksander. — Tudi druge točke so — v delu. Vse poteka ugodno. O uspehu obvestim pravočasno. J. B.

— Slovenski veterinarji! Sestanek se vrši v soboto, dne 4. prosinca, ob 4. uri popoldne v Prešernovi sobi pri »Novem svetlu«. Važno! Akcijski odhod.

— Bogoslovec tržaške škofije nastopnega tretjega letnika, ki ne more radi sedanjih razmer se udeležiti javnega predavanja, želi radi privatnega študiranja nastopiti službo domačega učitelja pri kakih boljši družini v mestu ali na deželi proti hrani in stanovanju oziroma po dogovoru. Blagohotne ponudbe na uredništvo »Slovenca« pod šifro: J. N.

— Karte za kadilce. Sedanje karte za kadilce ostanejo do preklica tudi za leto 1919. v veljavi, in sicer kot legitimacije. Nove karte se bodo izdajale le kadilcem, ki se na novo javijo in po predpisih izkažejo. Kadilci smejo na karte prejemati tobak le v tisti trafiki, ki je na nji označena. Karta se bo odvzela kadilcu, ki bi hotel zvičajno za isto dobo dvakrat dobiti nanjo tobak ali ki bi se neupravičeno poslužil tuje karte. Trafikanti morajo, kjer ni odrezkov, nadzirati oddajo tobaka tako, da napravijo vsakikrat zarez v karto ali da vpišujejo oddaje z rdečim svinčnikom in dosedajni seznam. Trafika se bo odpovedala vsakemu trafikantu, ki bi zagrešil večje ali ponovne nerednosti pri oddaji tobaka.

— Oblačilna poslovalnica za Slovenijo naznanja, da se vrši nadaljna razdelitev izkaznic za begunce, stanujoče v Ljubljani, po sledečem redu: stranke z začetno črko O in P dne 2. jan., Q, R, S dne 3. jan., S, T, U dne 4. jan. in V, W, Z in 2. dne 9. jan. 1919. Oblike dobe naslednji dan po prejemu izkaznic v trgovini Jesih in Čuha na Starem trgu.

— Cenjene bralce opozarjamo na danšnji insert Klaverjeve družbe: »Zvezda Treh Madrih«.

— Oddaja plemenske živine. V četrtek, dne 2. januarja 1919 ob 9. uri dop. se bo razprodajala na javni dražbi vojaška živina na posestvu Fužine pri Ljubljani.

Ljubljanske novice.

lj Francoski obisk. Danes je obiskal naše uredništvo urednik pariškega lista »Temps«, Charles Rivet, ki potuje po glavnih mestih Jugoslavije, da se pouči o mišljenju našega naroda glede naših mejnih zahtev in glede prihodnje organizacije države. Zbrane informacije bo v orientacijo francoske javnosti, do katere prihajajo sedaj le italijanski barvana poročila, priobčil v svojem listu.

lj Slov. kat. akad. starešine vabi podpisani na polnoštevilno udeležbo sestanka v četrtek, dne 2. januarja t. l. točno ob pol 8. uri zvečer v verandi hotela Union v Ljubljani. Predava tovariš iz Zagreba o Hrvatih in Srbih. — B. Remec.

lj Lepo zamejamo! Komaj je vojske konec, oziroma ni je še popolnoma konec, že je ples in pijančevanje na vseh koncih in po vseh kotih. Za nočjo so slovesno proglašene v Ljubljani tri velike »spiriditve«, pri katerih se bo gotovo spet »delalo«, kakor se je že nekaterikrat v zadnjih dveh mescih: ples in pijančevanje čez polnoč do jutra, v dvorani škandalozni prizori, po ulicah tuljenje in rjevenje, kakor da smo med divjaki. To naj bo menda proslava Jugoslavije! Srbski častniki se zgražajo nad pijančevanjem v Ljubljani. Naši bratje na Notranjskem in Primorskem ječe pod italijansko peto, na Koroškem naši rojaki trepečejo pod nemško divjostjo — v središču Slovenije pa dirindaj, kakor da stoji vse slajno. To pa že »Slov.« planinsko društvo bolje pozna pravo obliko, ko naznanja, da letos ne priredi planinskega plesa, kajti časi so prerušni in bratje iz zasedenega ozemlja se ga ne morejo udeležiti. Čast za to planinskemu društvu! Društva imajo pospeševati resnično kulturo, a ne razuzdanosti! Pijančevanja in razgrajanja mora biti mati Jugoslavije le žalostna. Ako se prireditve že vrše, smemo vsaj zahtevati, da se vrše vseskozi v mejah zmernosti in dostojnosti ter da se končajo pravočasno. Vsakršne ekscese bomo brezobzirno javno ožigosali. To nima s politiko nič opraviti. Kdorkoli javno kaj zagreši, zasluži javno grajo. Ne smemo trpeti, da bi zaradi nekaterih pijancev in razuzdanecev trpel ugled slovenske prestolice v očeh naših bratov.

lj Stoj, Janez! Kam greva pa na Novega leta dan? — Ali res še ne veš, da priredi št. Jakobski »Orel« na Novega leta dan v »Ljudskem domu« krasno narodno igro »Domen« s petjem v 5. dejanjih? Obeta nam se zares krasen večer. Tja bova šla! Če nimaš še vstopnice, požuri se, še jo lahko dobiš v št. Jakobski prosveti na Novega leta dan ob pol 11. do 12. ure dop. in potem zvečer tudi pri blagajni v »Ljudskem domu«. Pripelji s seboj tudi druge prijatelje in prijateljice, da nas bo nabito polna dvorana in pokazemo s tem, da stojimo »Orlu« vedno na njegovi strani. Dobil bo s tem gmotno denarno pomoč in pa pogum, da nam večkrat preskrbi kak zabaven večer. Torej jutri, na Novega leta dan, ob 6. uri zvečer, nasvidenje v »Ljudskem domu«. Nazdar!

lj Kaj pa visokošolci in srednješolci? Ko so zagrebški dijaki uvideli, da švabčarenje noče pomehati, so sklenili na energičen način napraviti temu konec. Vsakega pasanta, ki je govoril nemško, so ustavili in ga vprašali, kake narodnosti je in ga podučili, kako ima govoriti. Po ljubljanskih ulicah slišiš vedno več nemškutarjenja in če se nahajaš zvečer kje v bližini nemškega gledališča, katero posežajo »najboljše« ljubljanske slovenske družine, da tam črpajo iz »krasnih« dunajskih operet svojo duševno hrano, misliš da si kje v Gradcu. Zalostno, ali resnično. Kaj pa vi, ljubljanski visokošolci in srednješolci?

lj Pod »slavno« vlado Nj. Vel. cesarja F. J. I. Take napise lahko beremo še danes v deželnem dvorcu v slovenskem in nemškem jeziku. Tudi gledališče se spominja z velikim ponosom sezidanja gledališča pod »slavno« vlado F. J. I. V hotelu Slon je še do večerj blestela velika slika »slavnega« F. J. I. dokler ni eden gost sam odnesel slike. — Ta na splošno dirne nezavednost bele Ljubljane, prestolice Slovenije, neprijetno vsakega Jugoslavana, ki mu je usojeno, da mora gledati, kako se ne morejo v Ljubljani ločiti od »slavne« kulture solemenjakov F. J. I.

lj Zagoneten umor v Ljubljani. Pred tednom dni so našli na stopnicah III. nadstropja v hiši meščanske imovine mrtvega poročnika Štrifota. V svet je prišla vest, da je poročnik Štrifot umrl za poškodbami vsled padca. Obdukcija pa je dognala, da je smrt nastopila vsled težkega udarca po glavi s smrtonosnim orodjem. Čudno je, da so našli Štrifota na stopnišču III. nadstropja mrtvega, mtem ko so njegovo suknjo in klubuk dobili v sobi II. nadstropja, kjer se je nahajala družba dam in gospodov. In ta družba je bila zbrana še takrat v II. nadstropju, ko je Štrifot umiral na stopnišču. Po Ljubljani se širijo razrazličnejše vesti. Preteklo je od tega že teden dni, policija pa molči. Ljudje se vprašujejo zakaj? Javnost zahteva jasnosti. Molčali smo, ker smo mislili, da bo policijska preiskava razjasnila ta zagoneten slučaj, ker se to ni storilo, zahtevamo odločno, da se ta zadeva preišče.

lj Društva — pozor! V društvenih zadevah v mestu Ljubljani ni mestni magistrat pristojna oblast, temveč državno policijsko ravnateljstvo, kateremu naj se pošiljajo vsa naznanila, ki jih predpisuje novi društveni zakon (Gl. naredbo poverjenstva za notranje zadeve št. 134 in 1921).

lj Rop. Posestnika Ibro in Šalo Dezidaričev iz Paštale v Bosni sta prišla v soboto v Ljubljano kupovat konje. Ko sta šla v soboto ponoči po Latermanovem drevoredu, so ju tam srečali neki vojaki ter so jima nastavili na prsa samokrese češ: »Denar ali smrt!« Prestrašena moža sta izročila lopovom ves denar, ki sta ga imela pri sebi, okoli 1400 K, s čimer so se roparji zadovoljili in neznano kam odšli. Tako se bo zaradi par lumpov Ljubljana diskreditirala, ki je bila preje najpoštenejše mesto cele bivše Avstrije.

lj Ljubljanski kino, last nekega Italijana, ima še vedno nemške napise. V Zagrebu je občinstvo že pred dvema mesecema razbilo nemu judu kino, ker se je bil predrznil imeti še nemška napise. Za kino v Ljubljani se noben zlomek ne zmeni. Kaj bi bilo, ko bi takla luknja ostala nekaj dni zaprta. Tega pa nel »Hez« mora biti. Ta je Ljubljančanu men-

da prva reč na svetu, potem pride Unionova klet in z njo navdušenje za Jugoslavijo! Da, blatna, pijače in zabave žeina in končno zapasna si, Ljubljana — prestolica Slovenije!

lj Tedenski izkaz o zdravstvenem stanju mestne občine ljubljanske od 15. do 21. decembra 1918: Novorojencev 14, mrtvorojenec 1. Umrlj jih je 30, od teh 21 domačinov in 9 tujcev. Umrli so: za grizo 1; za različnimi boleznimi 12; za pljučnico 9; za influenco 5 domačinov in 1 tujec; samomora sta bila 2 (1 se je ustrelil, 1 obesil).

lj Zrebanje srečk mestnega loterijskega posojila ljubljanskega se vrši dne 2. januarja 1919, dopoldne od 10. ure dalje v prostorih mestne blaginice, ki ostane ta dan za promet s strankami zaprta.

Vestnik S. K. S. Z.

Finžgarjevega »Divjega lovca« je uprizorilo 29. decembra izobraževalno društvo v Smartnem pri Litlji z izbornim uspehom. Ponoči se prireditve v sredo dne 1. januarja. — V kratki dobi svoje obnove je imelo društvo predavanje, dve dramatični uprizoritvi, poživilo je »Orla«. Ves uspeh je pripisovati dejstvu, da res priručno vzajemno sodelujejo tam duhovniki in ljudstvo.

Orlovskega tečaja se udeležijo iz Smartna pri Litlji štiri Orli. K odseku je pristopilo spet nebroj novih članov.

Reveček Andrejček v Celju. Katol. izobraževalno društvo je priredilo na Stefanovo v dvorani Narodnega doma igro »Andrejček«. Uspela je prav dobro, posebno še v ozir na kratko predpripravo.

Predvor. Katol. slov. izobraževalno društvo Predvorom priredi na novega leta dan in v nedeljo dne 5. januarja veselico. Na sporedu je narodna igra s petjem. Začetek točno ob pol 4. uri popoldne. Ujudno vabimo.

NAROČAJTE IN ŠIRITE NAŠE CASOPISJE!

Po pošti prejemam stane celo leto:

»Slovenec« — dnevnik	K 60.—
»Slovenec« — tednik	10.—
»Dmoljub« — tednik	10.—
»Bogoljub« — mesečnik	5.—
»Dom in Svet« — mesečnik	20.—
»Slovenka«, glasilo slovenskega ženstva — mesečnik	12.—
»Slovenska Družina« — polmes.	24.—
»Mladost« — mesečnik	10.—
»Vrtec« in »Angelček« — mes.	9.—
»Mentor« — mesečnik	8.—
za dijake	4.—
»Čas« — dvomesečnik	6.—
»Naša Moč« — tednik	6.—
»Duhovni pastir« — mesečnik	12.—
»Slovenski Učitelj« — mesečnik	10.—
»Zlata Doba« — mesečnik	8.—
»Zora« — mesečnik	8.—
»Angelček« — mesečnik	2-50
»Vzajemnost« — mesečnik	10.—
»Slovenski Čebelar« — mesečnik	8.—
»Slovenski Sadjar« — mesečnik	7.—

Prosveta.

pr Iz gledališke pisarne: Danes popoldne ob 4. opereta »Cornevilski zvonovi« izven abonementa. — V sredo, 1. januarja, ob pol 3. otroška igra »Pogumni Tonček« za »C« abonement. Zvečer ob pol 8. uri se ponovi opereta »Michujevi hčerki« izven abonementa. — V četrtek, 2. januarja se ponovi Sudermannova drama »Tiha sreča« za »A«-abonement. — V petek, dne 3. januarja za »C« abonement »Tiha sreča«. — V soboto, dne 4. januarja ob 3. popoldne opera »Prodana nevesta« izven abonementa.

pr Narodno gledališče. Tiha sreča. Sudermann zna — njegove igre so rakete, ki očarajo vsakogar, kadar jih vidi prasketati čez rampo prvič, a drugi dan pozabimo nanje, ker so jih igrali le našim očem, ne pa srcu. Iz papirja je Sudermann, človeške krvi ne pozna; a ker je sijajen intrigant, teatralik, dialektik, eleganten in prožen, je napravil svojo kariero, če že ne v literaturi, pa gotovo pri taniemah. »Tiha sreča« je v koncepciji neverjetna, v izpeljavi nemogoča, na koncu banalno-solzava, ker je neresnična. Osebe pač igrajo po tisti niti, ki jo pisatelj vleče, govore besede, ki so preračunane in delajo kretanje, kot jih uspeh rabi. So pa lakirane in imajo navite kodre, nosijo elegantne obleke in lakaste čevlje. Tak je Sudermann sploh, v »Tihi sreči« pa še vse bolj, ker je to 22 let staro delo eno njegovih najslabših. Ima pa sijajne uloge in te igralci radi igrajo. — V celoti je bila predstava izravnanja in izenačenja. Režija pestra, samo v detajlih zanemarljena. Punč se ne pije iz takih kozarcev in se z njim tudi ne trka; baroni ne devljejo škorenj na fotele; otroci, ki drve iz šole ne vpijejo na komando; salonski ton je lahko domač, ako je nepriljen; ako je pa prisiljen, pa zveni nedomače. — Po časopisih se naznanja pričetek ob pol 8. uri, po plakatih ob 8. uri, v resnici pa se igra ob tri četrti na 8. uro. Take netaktnosti napram publiki se pri nas ponavljajo. Konec je naznanjen ob pol 10. uri, v resnici pa ob četrti na 11. uro. Morda so to malenkosti, a godranje je bilo splošno. — Solisti so igrali ta večer preko srednje mere. Bukšekova (Elizabeta) je odigrala sinoči trpečo, ljubljeno in ljubečo ženo z vso detaljnostjo psihološke analize. Prikrivanje, samozatajevanje, izbruh strasti, izpoved, žalost, veselje, jok in smeh, vse ji je sipalo iz uloge, kakor nanižani biseri, ki se razlete na vse strani, če se jim nit raztrga. Našla je pot v srce vsakega posameznika in bila v gotovih scenah, konec I. in II. dejanja posebno, enkrat ledenik, potem zopet vulkan. Samo malce patosa ji je včasih ušlo. — Danilo-Röcknitz je znal ulogo in jo odigral, ne toliko poglobljeno, kot pa virtuozno. V nekaterih niansah je bil naravnost frapanten, v bonvivantskih alurah izklesan. — Z Bukšekovo sta se v igrala do realistične, tako da smo včasih pozabili, da smo v gledišču. — Helena (Šaričeva) je svojo slepo ljubimko skoro doživljala, tako naravno, nepriljeno in pa prepričevalno jo je krilala. Samo doma v sobi med hojo slepci ne tipljejo, to je pa tudi edino, kar moremo na njej grajati. — Bratini (Wiedemann) se je poznalo, da je svojo vseskozi teatralno, a docela neresnično figuro študiral v detajlu. A iz raznih mozaikov ni znal sestaviti celotne slike. Zato je bilo igranje raztrgano. V celoti pa ni bil slab, če izznamemo nemogoče kretanje v zadnjem dejanju. Zlomlje-

ne duše ne sme zamenjavati z zlomljenim telesom. — Bettina (Juvanova) je svojo pasivno ulogo skušala aktivirati, a ni se ji posrečilo razliti nad njo tistega aristokratskega ljubimkanja z ljubimkanjem, ki je doma v baronskih krogih. Taki ljudje se smejuje jokajo. In ravno te politure brezdušne duše smo pogrešali. — Peček je Orba odigral verjetno in ni prekoračil meje diskretnosti, dasi Orb igralce rad zapelje. Izborna maska in umerjeno igranje sta hvalevredna. — Dangel (Drenovec) se je trudil, a moderen človek, četudi je mlad in zaljubljen, ni resničen, ako je patetičen. Drenovcu pa včasih kar zajaha koturn in takrat postane iz Dangel Solzislav. Pa to se mu je pripetilo samo parkrat, v celoti pa je bil verjeten — facit: Tudi slaba igra, če je dobro igrana, doseže lahko lep uspeh. A. R.

Aprovizacija.

a Prodaja moke. Od četrta 2. do vitete sobote 5. januarja se dobi na vsako močno izkaznico po 1 kg moke, in sicer: pol kilograma bele moke za kuho (1 kg stane 2 K) in pol kilograma črne moke (1 kg stane 1 K 20 vin.).

a Krompir za II. okraj. Stranke II. okraja prejmejo krompir v četrtek, dne 2. januarja pri Mühleinsu na Dunajski cesti. Določen je tale red: od 8. do 9. dop. št. 1 do 300, od 9. do 10. št. 301 do 600, od 10. do 11. št. 601 do 900; popoldne od 2. do 3. št. 901 do 1200, od 3. do 4. št. 1201 do 1500, od 4. do 5. št. 1501 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 10 kg krompirja, kg stane 80 vin.

a Jabolka za VI. okraj. Stranke VI. okraja prejmejo jabolka na zelena nakazila za krompir v četrtek, dne 2. januarja pri Mühleinsu na Dunajski cesti. Določen je tale red: od 8. do 9. dop. št. 1 do 200, od 9. do 10. št. 201 do 400, od 10. do 11. št. 401 do 600; popoldne od 2. do 3. št. 601 do 800, od 3. do 4. št. 801 do 1000, od 4. do 5. št. 1001 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 1 kg jabolka, kg stane 3 K 50 vin.

a Jabolka za V. okraj. Stranke V. okraja dobe jabolka v petek, dne 3. januarja v teledavnici I. drž. gimn. (nasproti Narodnega doma). Delila se bodo na zelena nakazila za krompir po naslednjem redu: od 8. do 9. dop. št. 1 do 200, od 9. do 10. št. 201 do 400, od 10. do 11. št. 401 do 600; popoldne od 2. do 3. št. 601 do 800, od 3. do 4. št. 801 do 1000, od 4. do 5. št. 1001 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 1 kg jabolka, kg stane 3 K 50 vin.

a Krompir za III. okraj. Stranke III. okraja dobe krompir v petek, dne 3. januarja pri Mühleinsu na Dunajski cesti po naslednjem redu: od 8. do 9. dop. št. 1 do 250, od 9. do 10. št. 251 do 500, od 10. do 11. št. 501 do 750; popoldne od 2. do 3. št. 751 do 1000, od 3. do 4. št. 1001 do 1250, od 4. do 5. št. 1251 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 10 kg krompirja, kg stane 80 vin.

a Jabolka za III. okraj in IV. uradniško skupino bo oddajala mestna aprovizacija v četrtek, dne 2. januarja v teledavnici I. drž. gimn. in sicer pride na vrsto III. skupina od 8. do pol 10. dopoldne in IV. od pol 10. do 11. ure. Stranka dobi za vsako osebo pol kg jabolka, kg stane 2 kroni.

a Prodaja premoga za štedilnike v I. V. in VI. okraju. Na vsak drugi odrezek vijolne izkaznice se dobi 50 kg premoga, ki stane 5 K 50 vin. Premog se dobi v sledečih trgovinah: v I. okraju pri g. Strupiju, Radeckega cesta 14: na št. 1 dne 2. jan. dopoldne, na št. 2 dne 2. jan. pop., na št. 3 dne 3. jan. dop., na št. 4 dne 3. jan. pop., na št. 5 dne 4. jan. dop.; pri g. Požlepu, Komenskega cesta 21: na št. 6 dne 2. jan. dop., na št. 7 dne 4. jan. pop.; v V. okraju pri g. Treotu, Cesta na Rud. železnico: na št. 1 dne 2. jan. dop., na št. 2 dne 2. jan. pop., na št. 3 dne 3. jan. dop., na št. 4 dne 3. jan. pop.; pri g. Schifferju, Dovozna cesta 4: na št. 5 dne 2. jan. dop., na št. 6 dne 2. jan. pop., na št. 7 dne 3. jan. dop., na št. 8 dne 3. jan. pop.; v VI. okraju pri g. Trdini, Slomškova ulica 21: na št. 1 dne 2. jan. pop., na št. 2 dne 2. jan. pop.; pri g. Uherju, Slomškova ulica 12: na št. 3 dne 2. jan. pop., na št. 4 dne 2. jan. pop., na št. 5 dne 3. jan. pop., na št. 6 dne 3. jan. pop., na št. 7 dne 4. jan. dopoldne.

Stotnik Henrik pl. Obereigner, 17. pešpolka, 5. p. kompanija, je bil 26. novembra 1914 ranjen na roki in nogi na prelazu Dukla v Galiciji in nato vjet. Lečil se je potem v rezervni bolnici v Zloczowu, ki je bila tedaj nastanjena ondi v gimnazijskem poslopju. Dne 20. januarja 1915 so ga odpeljali naprej. Ta dan ga je še videl neki vojak na kolodvoru v Podwołoczyski, pozneje pa ni bilo več glasu o njem. Naprošam prav iskreno vse, ki so se vrnili iz ruskega ujetništva, da mi sporoče ustmeno ali pismeno, ako in kaj jim je znano o mojem soprogu. — Elza pl. Obereigner, Ljubljana, Sv. Petra cesta 19, II. nadstropje.

Zgubljen. V Zidanem mostu je bila v pondeljek izgubljena črna listnica s 130 K in dopustno glasečo se na narednika Ivana Rasbergerja. Kdor jo je našel, naj jo pošlje proti nagradi na naslov: Ivan Rasberger, Zatična, Dolenjsko.

Ukraden. Vzeta sta bila Ani Komar, Krakovska ulica 13, v bivši predilnici Kolo-dvorska ulica hranjena 2 voza in sicer eden težki kason, drugi srednje težki z gramozno trgujo in krenilno ploščo. Izsleditelj dobi nagrado.

Zelen manšetni gumb, iz kamena-dragulja, z zlatom podložen, se je izgubil 27. t. m. zvečer na poti iz Gosposke po Wolfovi ul. št. Peterski cesti in Selenburgovi ul. na Kongresni trg. Oddati ga je proti nagradi na Kongresnem trgu 15. II. nadstr. pri dr. Bleiweisu.

Zahvala.

Za vse tolažilne besede in sožalja, izrečena nam ob nenadni smrti našega ljubljeneega, nepozabnega

Franjo Žagar-ja,
veletrgovca in veleposestnika,

se tem potom iskreno zahvaljujeta rodbini

Žagar-Kobi.

„Slovenka“.

Dolgo gojena velika želja našega ženstva se končno uresničuje: Z novim letom 1919. začne pod okriljem S. K. S. Z. izhajati ženski list „Slovenka“ kot glasilo slovenske krščanske ženske demokracije.

Da je žensko glasilo med nami nujno potrebno, je na prvi pogled jasno. Novi čas kliče ženo na poprišče javnega dela in življenja po vsem kulturnem svetu in ji poverja veljavno nalogo, da s svojim umom in srcem, s svojimi pridnimi in spretnimi rokami sodeluje pri zgradbi novih in preosnovi starih držav. Tega ne zahteva le demokratična ideja ob sebi, marveč tudi kulturne, politične in socialne razmere, v katerih bo ženska kot samostojna prosvetna in gospodarska delavka prišla vse drugače v poštev nego doslej.

Predvsem moramo računati na dejstvo, da je najmanj 80% žensk prisiljenih na zaslužek izven doma. Temu žensktvu je treba za krušno borbo ustvariti potrebne pogoje: izobrazbo, politične in vse druge splošne državljanske pravice, kakor tudi zakonito socialno varstvo. Jasno je, da mora ob tem ženska sama zastopati svoje koristi, sama povedati, kaj in kako hoče.

A ne samo za svoje lastne koristi, marveč tudi v vseh vprašanih splošne blaginje mora žensktvo v javnosti dvigniti svoj glas: o preskrbi revežev in sirot, bolnikov, ženskih jetnikov, zanemarijene mladine, posredovanju dela, preskrbi zdravih stanovanih za ljudstvo, ljudski izobrazbi in zabavi, vzgoji mladine, javni pravosti, alkoholizmu, razorožbi in podobnih vprašanih gre ženi nedvomno beseda v javnosti. Zato potrebuje lastnega glasila.

Naše žensktvo se bo moralo organizirati politično in strokovno, da združi svoje moči in da raznim svojim zahtevam primeren povdarek. Brez ženskega glasila se to ne bo dalo dobro izpeljati.

Poslej bomo morali Slovenci gojiti z južnimi brati vse tesnejše stike nego doslej, da se spoznajo in zblizajo. Tu pripade žensktvu in ženskemu listu velika in važna naloga.

V bodočnosti nas nedvomno čakajo milejši ali ostrejši kulturni boji. Tu bo morala jasno in odločno povedati svoje mnenje tudi globokoverna slovenska žena, tembolj ker pojde ob tem posredno tudi za njeno usodo, za njeno življenjsko srečo. Svoj glas bo mogla neovirano in s polnim povdarkom dvigniti le v lastnem ženskem glasilu.

Pa tudi v zasebnem življenju, kot žena in mati, kot gospodinja, potrebuje ženska novih, širokih vidikov, da bo kos zahtevam, ki jih bo stavljal nanjo novi čas, potrebuje foruma, kjer bo mogla povedati, kaj jo teži, v čem si želi izboljšanja, izboljšanja, kjer se bo mogla s sestrskimi pogovoriti o vzgoji in negeti otrok, gospodinjstvu itd. Za vse to ji more in mora služiti ženski list.

Končno potrebuje ženska srčne utehe in razvedrila v obliki primernih leposlovnih spisov, ki jih ji more veliko lažje podati žensko glasilo nego kak drug list.

S tem, menimo, smo potrebo ženskega lista zadostno podprli tudi nasproti skeptikom, a žensktvo vemo, da hrepeni po njem. Obenem smo pa s tem podali tudi svoj program. Prizadevali si bomo, kolikor mogoče ustreči potrebam naših krajev, obenem pa zadovoljiti tudi zahteve inteligentnega ženstva. Prinašali bomo članke apologetične, prosvetne, politične, pedagoške, obrtno-strokovne, gospodarske in gospodinske vsebine, pa tudi dobro izvirno leposlovje in prevode. V listku bomo priobčevali kratka poročila o ženskem gibanju doma in na tujem.

Na sodelništvu vabimo v zmislu programa predvsem žensktvo samo, pa tudi vse druge naše kulturne in socialne delavce ter strokovnjake. Ko gre za to, da sprožimo doslej zvezane sile ženskega dela naroda, ne sme nikomur biti žal truda, da pri tem sodeluje. Za prvo številko smo si že zagotovili prispevke odličnih naših mož in žena.

Kar tiče gromotežnega vprašanja, trdno upamo, da se bo naročila na list vsaka zavedna naša žena in dekle: gospodinja in domača hčera, učiteljica, dijakinja, uradnica, službenka, delavke; saj bo to njihov list, njihovo glasilo. Pa tudi naša društva in posamezniki, ki se zanimajo za naš kulturni, socialni in gospodarski razvoj, ne bodo mogli pogrešati „Slovenke“. Srčna zadeva našega ženstva bodi, da svoj list takoj čim najbolj razširi in mu zagotovi obstanek. Ve za list, a list za Vas!

„Slovenka“ bo izhajala za zdaj enkrat na mesec: na 24. straneh in sicer 15. vsakega meseca ter bo stala letno 12 K. Prva številka izide sredi januarja 1919. Naročnina se pošilja: Uprava „Slovenke“, Ljubljana.

Trst in od Italijanov okupirano ozemlje.

Italijani so zasedli Trst in velik del naše dedne domovine in se ponašajo njeni vojaki pod vplivom iredente tako, kot bi ne mislili več zapustiti teh krajev.

V Trstu in Primorju se obnašajo že tako, kot bi to bil del italijanskega kraljestva, kar dokazuje vsak od Italijanov izdan ukaz in poštne znamke, kjer stoji napis: „Regno di Italia-Venezia Giulia“.

Sanje, katere je sanjala iredenta, so se — vsaj začasno — izpolnile in naše bedno ljudstvo gleda s strahom grozote, katere počenjajo proti njemu. Vse premalo zanimanja opazujemo za naše vseskozi slovenske dežele in posebno za naš Trst, za največje slovensko mesto, v katerem živi kljub vsemu dolgoletnemu zatiranju od strani nesramne avstrijske vlade, počenjanju nemškega avstrijskega in italijanske iredente naš zdravi in čili slovenski narod, ki se zaveda svoje narodnosti in živi le za svojo mater Slovenijo.

Italija je izdala pod vplivom avstrijskih Italijanov že pred izbruhom vojske parolo in razne spise in zemljepise, na podlagi katerih pripada zemljepisno in etnografsko k Italiji Trst, vse Primorje, del Kranjske do današnje demarkacijske črte in Dalmacija. Vpeljali so v svojih zemljepisih spakedranke pristno slovenskih krajevnih imen, kakor Monte spino za Dorn-

berg, Longatico za Logatec, Cesiano za Sežano, in sličnih na tisoče. Posebno marljivo so delovali v to učitelji in profesorji na italijanskih šolah in na raznarodovalnicah zloglasnega šolskega društva „Lega nazionale“, ter društva „Societa alpina delle Giulie“.

Oglejmo si pobližje faktično stanje: Italija je pravzaprav le apeninski polotok. Na tem živijo Italijani, kateri tudi niso etnografsko le en narod. Apeninskega polotoka naravna meja je Soča. Takraj Soče žive Slovenci, onkraj pa Furlani ozir. Italijani.

O Furlanih se je sploh do sedaj le malo govorilo, a sedaj postane pač tudi to vprašanje aktu. Ti govorijo nek jezik, kateri ni italijanski, živijo med Sočo in Timentom, imajo lastne pesnike, zgodovino in dasi je toli hvaljena italijanska prostost delovala na vse možne načine, da tudi njih narodni značaj uniči, se ji je to ravno tako malo norečilo, kakor pri beneških Slovencih. Ustanavljali so za Furlane in Slovence italijanske šole, zatirali in preganjali so jih na vse možne načine, a oba naroda sta obdržala svoj narodni značaj in svoje šege. Furlan, posebej še oni, kateri je živel v nekdanjem avstrijskem Primorju, sovraži Italijo in si ni nikdar želel tega tlačitelja in si ga tudi danes ne želi. Furlani so živeli preblyzko meje, da ne bi vedeli, kako tlačijo njih brate Italijane.

Od Soče, tedaj od Gorice in Tržiča naprej pa živijo le Slovenci. Ako so Furlani vsaj sorodni Italijanom, niso to Slovenci. Ti spadajo v drugo ljudsko plemo, v plemo Slave in ne Romanov. Od Tržiča do Trsta je 20 km. Na tej črti živijo samo slovenski kraji Števan, Mavhinje, Devin, Vičevlje, Seslan, Nabrežina, Sv. Križ, Šempolaj, Zgonik, Prosek, Kontovelj, Grljan, Barkovlje, Opčine. Ti kraji so pristno slovenski in dasi je ustanovila „Lega nazionale“ svoje raznarodovalnice v Devinu in med Nabrežino in Sv. Križem, ter so se priključili italijanski kamnoseki v te kraje, je ostalo vse ljudstvo le slovensko.

Stopimo sedaj na tržaška tla. Zgornja okolica od meje med Sv. Križem in Nabrežino, skozi vseskozi slovenski Sv. Križ pridemo na izključno le slovenski Prosek, na narodni Kontovelj, od tu na slovensko tržaško diko Opčine, zavedne slovenske vasi Bazovica, Lioica, Bane, Trebče, Konkol, Lonjer, Katinaro v nadvse slovenski Skedenj.

Spodnja okolica Barkovlje, kjer žive naši narodni sokoli ob sinji Adriji, Rojan, Škorkola, Sv. Ivan, Vrdela, obe Mariji Magdaleni, obe Carboli, kjer živijo vendar od pamtveka naši Slovenci. Mestna okrajja Sv. Vid in Sv. Jakob sta po večini slovenska in v mestu samem živi dobra četrtina zavednih Slovencev. Sosedji teh so Italijani, veliko število Nemcev — importiranih po bivši avstrijski vladi — in mnogo drugih narodnosti, sosebno Grkov, kateri pa se izdajajo za Italijane.

Značilno za okolico je to, da so vsi kmetovalci in posestniki razun malih izjem Slovenci in da so segala zemljišča naših Sv. Ivančanov do pred dobrih sedemdeset let do taborišča italijanske iredente, do zloglasnih „volti di Chiozza“.

Oglejmo si tudi malo bolje tržaško italijanstvo!

V Trstu, kateri je štel ob izbruhu vojne 225.000 prebivalcev, je bilo naštetih ob zadnjem ljudskem štetju 1910. leta 45.000 Italijanov iz kraljestva, tedaj tujcev. Ti so bili večinoma delavci in mali trgovci in uradniki.

Občina je bila v rokah Italijanov, kateri so zatirali na vse možne načine slovenski živeli in umetno vzdrževali italijanstvo mesta. Najboljši dokaz, kako na slabih nogah je stalo italijanstvo, so sledeča dejstva:

Ob ljudskem štetju 1910. leta so magistratni uradniki vodili te posle: ker so videli, da bo izgledalo število Italijanov v Trstu premalo, so vničili na tisoče služinskih pol, jih ponarejali in grozili našemu ljudstvu, da se mora priznati Italijanom in počeli neverjetno gonjo v listih na Slovence, tako da je spoznala te sleparije celo nam sovražna avstrijska vlada in dala pregledati leta 1911. operat štetja. Veliko razočaranje so takrat doživeli Italijani, a žal vlada ni bila tako močna, da bi se upala postopati proti zločincem in je dala popraviti vsaj deloma operat magistratu. Dokazalo se je, da so hoteli požreti s svojim sleparjenjem polovico Slovencev. To je dalo misliti Italijanom in zbali so se. Treba je bilo pomnožiti italijanstvo umetno in še bolj tlačiti Slovence.

Ustanovili so v ta namen društvo „Unione economica nazionale“, katero je imelo po pravih namen, da importira v Trst italijansko delavstvo, mu preskrbi službo in potreben denar, da začne trgovine in obrti.

Magistrat je izdal neko tajno (za avstrijsko vlado) okrožnico na vse italijanske občine v kraljestvu in vabila za brezposelne, ki naj pridejo v Trst. Počeli so prirežati skupna potovanja Italijanov v Trst, da vidijo, kako je lepo to mesto. Obetali so jim ob teh prilikah denarne in moralne

podpore in prepričevali o italijanstvu mesta s kričečimi demonstracijami in raznimi harlekinadami, tako da so res izvabili ogromno število Italijanov iz kraljestva v Trst. V Rimu so pridno podpirali vse to delovanje in italijanska vlada je denarno podpirala vse to. V Italiji sta se ustanovili društvi: „Dante Alighieri“ in „Trento-Trieste“, kateri sta gromotno in moralno podpirali vse te mahinacije tržaške iredente. Pošiljali so razne govornike v Trst, kjer so prirežali po društvi „Minerva“, „Filarmonico drammatica“ in „Universita popolare“ razna predavanja in navduševali tržaške Italijane za Italijo. Cele vreče italijanskih listov so pošiljali večinoma brezplačno v Trst in v teh so pisali vedno o svojih neresenih bratih v Trstu, kateri so baje lečali pod tujim jarmom.

V celem tržaškem mestu ni še do danes niti en slovenski razred ljudske šole. V slovenski okolici so bile šole dvojzvene. Magistrat je uradoval italijansko, v okolici so se nastavljali iredentovci za vaše načelnike in poljske čuvaje, v magistratna podjetja se ni smel sprejeti uradnik ali delavec, kateri ni bil iredentist ali se izdajal kot takega, ulice so prekrstili na pristno italijanska imena in prepovedalo se je Slovence razobesiti napise v slovenskem jeziku. Gori imenovano društvo „Unione economica nazionale“ pa je izdalo parolo: „Na delo se sme sprejeti le Italijan.“

Vlada je opazovala vse to in se ni upala postopati, ker je zasledovala svoje interese, namreč germanizacijo. Importirala je vseskozi nemško uradništvo, katero je pomagalo Italijanom raznarodovati Slovence, za kar so bile najboljši dokaz zadnje državnozboreske volitve, pri katerih so glasovali Nemci z Italijani kot en mož, ker sicer bi zmagali tudi v mestu Slovenci.

Ker pa Italijani niso gledali preveč prijazno to germanizacijo, so napravili z Nemci mal kompromis in so razdelili urade kot domene. En del uradov je bil pridržan Nemcem, drugi del Italijanom.

Namestništvo, pošlaja, nam svetnik, južna železnica, ravnateljstvo državnih železnic so bile domene Nemcev. Magistrat, pošta, sodišča, kva skladišča, pomorska vlada pa domene Italijanov. V vsak urad so sprejemali le po dva ali tri slovenske uradnike, kateri so bili pravi trpin in so se zlorabljali za vse najtežje službe. Zato pa se jih je dobro plačalo: nikdar niso mogli napredovati, izključeni so bili od vodstva uradov in njih nemški in italijanski kolegi so jih vedno gledali pisano in ako je bilo mogoče ovajali, dasi so bili ravno slovenski uradniki oni, kateri so delali najmarljiveje in opravljali najbolj naporene službe.

In vso to sodrgo od nemškega Volksrata in od iredente importiranih lenuhov je moral vzdrževati s plačevanjem davkov posestnik zemljišč, Slovenec.

Tako je Trst na zunanje res imel popolnoma italijansko lce in je tujec imel utis, da se nahaja na italijanskih tleh.

Mnogo Slovencev, kateri so bili odvisni od vlade ali od magistrata, so bili prisiljeni, izdajati se za Italijane ali pa za Nemce, pošiljati otroke v italijanske šole, ker sicer so bili v nevarnosti, da izgube kruh. Oni pa, kateri so vzdržali, so morali prenašati zasledovanja in celo na ulici so psovali Slovence, ako je govoril pravi jezik te zemlje, slovensščino.

Tako je dejanski v Trstu imelo italijanstvo mesto, katero leži na slovenskih tleh, od vseh strani obdano od Slovencev, katero nima nobene zveze z Italijo, katero ne spada k apeninskemu polotoku, katero se ne more pridružiti Italiji, ne da bi se žrtvovalo za peščico iredentovcev velik del zemlje, na kateri živi le izključno slovensko ljudstvo.

Vprašanje je še, zakaj je sploh zahtevala Italija Trst in zakaj ga proklamira kot del italijanskega kraljestva.

Italija bi bila vstopila v vojsko proti Avstro-Ogrski gotovo prvi dan, da bi bila popolnoma pripravljena in da bi se bila lahko zanesla na svojo vojsko. A vedela je, da italijanski vojak ni zmagal še nikjer, ako je bil odpor. Ker tako imenovane tripolitanske zmage ni prišleti zmagam, ko vendar ni bilo sovražnika, kateri je bil odrezan od te province. Italija je šla v vojsko proti Avstriji le iz zgolj imperialističnih vzrokov. Že od 1860. leta so netili k tej vojski in hotela je dobiti Trst ne radi tega, ker ga rabi, ali ker je bil kdaj nje last, marveč ker se ga je bala.

Tržaška luka je najboljša v Jadranu že po naravi. V to luko se je stekala trgovina iz celega sveta in je radi ugodnih železniških zvez konkurirala uspešno z Benetkami in Genuo. Italija je postajala dan na dan bolj uboga, kljub svoji nad vse ugodni naravni legi in prirodni sili. Radi tega je bilo treba uničiti tega konkurenta, treba je bilo Trst odvzeti Avstriji in naj stanje kar hoče. Ako pride ta luka v italijanski oblast, bi bila Avstrija odvisna od Italije; da se pa to zagotovi, je pa treba odvzeti še vse drugo obrežje, Istro in Dalmacijo, slovenski Jadran mora postati „mare nostro“ (italijansko morje) in boga-

stvo avstrijskih in ogrskih dežel se bode stekalo v Italijo. Tako so računali v Rimu, radi tega so šli Italijani v vojsko in to so povdarjali večkrat v svojih listih in knjigah. Trst bi zgubil na veljavi in druge luke na apeninskem polotoku bi pridobile. To pa so vedeli tudi na Dunaju in zato je morala Avstrija krčevito braniti Trst.

Kar pa je bil Trst in Jadran za Avstrijo, to je danes za Jugoslavijo in posebno za Kranjsko, za Slovenijo, pa tudi za Avstrijsko nemško republiko in za Čehoslovaško državo. Trst so vrata teh držav v svet in Trst rabijo te države neobhodno. Italija pa Trsta absolutno ne rabi, ker ima zadosti luk za lastno trgovino; ako ga hoče pa imeti, je to zgolj nesramen imperializem, le površnost.

Ako pa so bili vsi oni kaznovani, kateri so iz imperialističnih vzrokov šli v vojsko, ako morajo Nemci in Madjari plačati, ali naj se uporablja pri Italijanih druga mera? Zakaj? To je vendar proti načelom Wilsona. Proti tem načelom pa je tudi to, da je Trst na slovenskih tleh, da je njegovo italijanstvo le umetno ustvarjeno od Italije skozi desetletja ravno iz imperialističnih ozir.

Italija pa de facto ni pričela vojsko šele 1915. leta, marveč že 1860. leta, ker se je od tedaj naprej oboroževala neumorno, od tedaj naprej je prirežala pravo gonjo proti Avstriji, tako da ima velikansko literaturo v tej zadevi in vse to le iz samega imperializma, le zato, da si lasti Trst in Jadran, le zato, da bi bila od nje odvisna vsa srednja Evropa. Proti temu mora nastopiti ententa, to ne sme privoliti. Trst je bil in mora ostati del dežele, h kateri pripada po svoji naravni legi.

To vedo Italijani sami. Boje se pa tudi tega, da bi zaledje bojkotiralo Trst in preprečilo z neugodnimi tarifi promet. Da se pa to prepreči, je pa treba imeti tudi zaledje v svojih rokah in zato so proglasili za italijanska tla vse Primorje in velik del Kranjske do današnje demarkacijske črte.

To ozemlje so sanje Italije, ta „Venezia Giulia“, kakor imenujejo oni to slovensko ozemlje, je zaključni kamen Italije, ta kamen bi imel biti vrhunec tretje Italije!

Da — ali Italijan sam pravi: „delle belle robe son sempre tre!“ Upajmo, da bo ravno ta namišljena pridobitev res zadnji konec italijanskega kraljestva in da ljudstvo samo osvoboditi ne le samo Slovence, ampak tudi druge narode, ki ječe pod italijanskim jarmom: Italijane same, Furlane, Francoze, Afrikance!

Zivimo v dobi demokratizma. Zginjava militarizem, ni več mesta za imperializem in razne krone so se zvalile z močnih prestolov.

Ali naj bo le Italija izjema?

Pozvati moramo vse naše ljudstvo, naše sodržavljane, Hrvate in Srbe, naše brate Čehe, Slovake, Poljake in prositi moramo vso entento, naj nam pomaga. Zaupati moramo v Wilsona! Vsi naj delujejo v to, da se vendar osvobodijo vseh spon tudi naš narod, kateri je trpel toliko stoletij pod tujim gospostvom in čuvajo naj nas, da ne pridemo v še hujše robstvo, v robstvo onih tujcev, ki so nas skozi stoletja poskušali uničiti. Vrnejo naj nam naše brate beneške Slovence, osvobodijo naj tudi Furlane, ta dobri, mirni in potrpežljivi narod, kateri žal se ne more zglastiti, ker je pod jarmom in se ni mogel zediniti, ker so ga delile državne meje. Prostost nam, prostost tudi njim!

Trst pa in vse slovensko Primorje naj se zedini kakor zahteva narava, z Jugoslavijo! Odreši naj se kmalu naše vrle primorske Slovence, kateri so dosedaj že dovolj trpeli od strani Italijanov in kjer mladi in starčki, moški in ženske škripajo z zobmi, ker morajo prenašati sovražnika na lastni zemlji in se boje za svojo usodo.

Žrtvovali so svoje domove, svoje najboljše sinove, da preprečijo tatinskemu sovražniku, da pride v deželo. Ali naj bodo zastoj vse te žrtve?

Tudi iz cerkve so podili naše verno ljudstvo in kdo se ne spominja, kako je nastopil mestni magistrat proti tržaškemu škofu, Slovincu, ko ni hotel ustaviti slovenskih propovedi v stolni cerkvi Sv. Justa! Do pred malo se je pridigalo v vseh cerkvah v našem jeziku, a počasi je dosegl iredenta, da so se v nekaterih cerkvah ustavile te propovedi. To pa ravno zato, ker so vedeli, da naše ljudstvo pridno obiskuje te službe božje. Celo iz cerkve so nas podili! To je italijanska kultura!

Jugoslovansko zastopstvo na Dunaju.

Pred nekaj časa smo prinesli izpod peresa našega dunajskega poročevalca notico „Nerednosti pri jugoslovanskem vojaškem poverjeništvu na Dunaju“ ki smo na njo dobili naslednji odgovor:

Popravek k dopisu šte. 289 „Slovenca“ z dne 16. dec. 1918 na strani 3, članek z naslovom: Nerednosti pri jugoslovanskem vojaškem poverjeništvu na Dunaju.

Uradniške ure por. Simiča so, kakor uradniške ure celega poverjenišva točno do ločene. Stranke, ki se zglašijo, dobivajo po vrsti številke in so klicane po številkah v sobo. Da morajo pri večjem navalu stranke da-

ljep časa čakati, je samo ob sebi umljivo. Ni pa res, da se por. Simić razgovarja cele ure z gospodičami in pusti stranke čakati, temveč ravno nasprotno sedi redno dalje časa v pisarni, kakor so določene uradne ure in dela, če je treba in še stranke čakajo pozno v noč. (Sicer pa bodi še omenjeno, da se je g. por. Simić pravkar poročil in je podtikanje neresnično.)

Denar, ki se pobira od ljudi, ki prosijo za legitimacije, so dobrovoljno prinesli, kakor stoji na vratih. Vojaši in civilisti ne plačajo pri tem vladu nobene karte, se torej zastonj vozijo in lahko po svojem premoženju dajo donesek za naše vojaše. Od siromakov se ni nikoli niti vinarja prosilo. Vojaško poverništvo je dosedaj poslalo s svojimi transporti nad 45.000 vojakov domov. Vse te je bilo treba zbrati iz vseh koncev sveta, jih poučiti, prehraniti, prenočiti par dni in deloma obleči, ker so prišli popolnoma obnemogli in raztrgani na Dunaj. In zato je pa treba denarja! Sumničenje, »kam gre tisti denar«, je naravnost podlo! Poverjenik odgovarja za vsak prejeti vinar edinole Narodnemu veču SHS.

Ko so nehali voziti vlaki na južni železnici, je poverništvo iz prijaznosti dovolilo jugoslov. civilistom, da se za ta čas smejo posluževati vojaških transportov. In v zahvalo, da so se smeli sploh voziti, ker bi drugače ostali cele tedne gladni in sami sebi prepuščeni na Dunaju, še povrh psujejo, med tem ko se angleški in francoski vojaši, kakor vsi drugi s solzami v očeh zahvaljujejo za pomoč v tujem mestu in za transport v domovino. Razven tega je to edini vlak, za katerega smo dosegli po dolgi težki borbi in pogajanjih z nemško avstr. oblastmi, da se ne preiskuje in je torej imetje, ki se vzame s seboj, popolnoma varno.

Pot, katero je nastopil dotični Slovenčev dopisnik, je popolnoma napačna; ako bi se dogodila kakšna nerednost, se ima ta javiti pov. Stefanoviču oziroma Narodni vladi v Ljubljani ali Narodnemu veču v Zagrebu s konkretnimi podatki, ne pa zabavljati po časopisju, kar naši, od vseh tukajšnih in tujih oblasti priznani stvari samo škoduje. — Stefanović, vojaški poverjenik SHS.

K temu uradnemu popravku g. nadporočnika Stefanoviča naj objavimo naslednji dopis z Dunaja, ki smo ga pravkar prejeli:

Dunaj, 28. dec. 1918.

Dunajska konzularna agentura.

Nezadovoljstvo z jugoslovanskim zastopstvom na Dunaju narašča pri Jugoslovanih vedno bolj. Ljudje, ki se nahajajo na konzulatu se brigajo za vse drugo, samo ne za Jugoslovane na Dunaju. Čehoslovško zastopstvo je že pred poldrugim mesecem osnovalo a provizacijo za svoje državljane, a našemu zastopstvu ne pade v glavo, da morajo naši ljudje trpeti, kljub temu, da bi jim lahko iz Jugoslavije dovolj blaga po primernih cenah dobavljali. Gotovo je zaloga vojaškega oskrbovališča zadostna za menzo vojničke poslovnice in za nekatere druge gospode; za druge pa se ta gospoda ne more brigati, kajti gospoda ima mnogo avtomobilov in potov je nebrojno, sedaj v kavarni, sedaj večerjati itd.

V vojnički poslovnici »uraduje« cel zbor teh gospodov. Vsak ima svojo sobo in pred vsako sobo stoji po eden »burgžandarm«, katerega moraš lepo prositi, ako bi blagovolil gospod dovoliti, da smeš k njemu v sobo.

»Vse se uraduje po strogo avstrijsko-militarističnem« predpisu.

Medtem ko ti gospodje »uradujejo« in se vozijo »službeno v službenih avtomobilih«, leže pa še sedaj po dunajskih bolnišnicah naši ranjenci, katerih dunajski zdravniki sploh nečejo več zdraviti in kateri dobivajo, če tudi imajo 39 stopinj mrzlice po trikrat na dan zelje za hrano. Gotovo gospoda ne more za vsakega skrbeti. Človek čuti potrebo, da se tudi malo razveseli ter popije v družbi veselih Dunajčank kupico finih buteljk v kavarni »Palast« in drugod.

Zalostno tudi dirne vsakega, kako nezreli ljudem je poverjeno naše zastopništvo na Dunaju. Vsakemu in povsod kažejo ti gospodje razne protokole in pravijo n. pr. da zasledujejo tega častnika, da imajo strogo nalogo na to in drugo paziti, da potuje danes gotov gospod v Jugoslavijo, katerega bodo takoj, ko pride v Maribor, dali zapreti. In to

naj bi bili naši diplomatični (?) zastopniki!

Posebno interesantni pa so ti gospodje z nami, mislim namreč njih jugoslovansko navdušenje sedaj in pred par meseci. Eden izmed voditeljev vojničke pisarne je Engelhart, vsi govorijo, da je Žid, postal pa je sedaj kar čez noč ultrarab, medtem ko ni še preteklo pol leta, odkar je ta nadporočnik »herštelal« nekega jugoslovanskega dijak, zakaj da tukaj (na Dunaju) »tahinira« in zakaj da ne gre na fronto.

Kot »novinski referent« uraduje neki znan gospod Begović, ki je še nedavno ponosno rekel, da mu je v največjo srečo in zadovoljstvo, da more njegova hčerka — umetnica pisateljica — v nemškem jeziku. Lepa Jugoslavana se je tudi pokazal, ko je gospoda, ki je zbiral pred časom za Krekov spomenik kar nagnal. Mislim, da ni moglo izbrati naše zastopništvo moža z boljšimi kvalifikacijami za novinarskega referenta konzulata države Slovenec, Hrvatov in Srbov.

Na visokih stolicah konzulata sedijo gospodje, ki jim je bil prvobitni za jugoslovansko ujedinjenje Krek »navaden kmetavar«.

Čehoslovško zastopstvo pa vodi poslanec Tušar, bivši vodja dunajskih Čehov, med češkimi politikmi eden najposobnejših. Vojaške zadeve vodijo starejši zreli ljudje.

Vodja vojničke poslovnice je visokošolec, pravnik Stefanović, drugače nadporočnik. Ta gospod ima res jako energičen »stramm« oficirski nastop, da se ga boje vse sluge in drugi podrejeni. Vodja konzulata je dr. Defrancešči, drugače zdravnik — kirurg.

Vsi dunajski Jugoslovani pričakujemo, da bo naša vlada v Belgradu poslala na Dunaj takoj moža, ki bo z energično roko posegel v te neznosne razmere in bo preuredil konzulat od pete do glave in ki bo sposoben, da zastopa Jugoslavijo na Dunaju.

Poziv zasebnim uradnikom in uradnicam.

Avstrijskemu parlamentu je bilo zadnji čas predloženo več načrtov, tičočih se reform raznih socialnih vprašanj. Z zrušitvijo stare države pa so postali vsi ti predlogi za državljane Jugoslavije brezpomembni. Kakor delavstvo sploh, bode si moralo tudi uradništvo Jugoslavije z novim delom in z novim naporom priboriti svojih pravic in si s tem zagotoviti svoj obstanek in človeka vredno življenje. Dočim se se dozdaj naslanjalo slovensko uradništvo večinoma na delovanje nemških organizacij, ter uživalo to, kar so te izposlovali, bode imelo Jugoslaviji slovensko uradništvo samo nastopiti za svoje pravice; to se pravi: ono bode moralo samo delati na to, da si potom zakonodajnih odredb svoj položaj izboljša. S tem delom pa bode moralo takoj prirediti zlasti zasebno uradništvo Jugoslavije, kajti ravno ono je danes še oni sloj, ki je najmanjše organiziran in kateri se je za izboljšanje svojega gnetnega in službenega položaja dejansko najmanj prigljal. Kake zle posledice je ta brezbriznost in stanovska razdrapanost zasebnega uradništva imela za posameznika in za ves sloj skupaj, pokazala je vojna. Dalje tako ne more in ne sme ostati. Zasebno uradništvo se mora vzdržati iz svoje pasivnosti, ono mora začeti delati tudi za sebe. S tem delom pa je treba pričeti takoj, kajti že se snujejo važne, tudi zasebne uradništvo zelo zadevajoče nove socialne naprave, kakor: državni urad za posredovanje za delo, urad za podporo brezposelnim, reorganizacija pritožbenih komisij, delavni svetovi kot predhodnik delavske zbornice, urad za pokojninsko zavarovanje itd. Vse te naprave bodo temeljile na stanovskih organizacijah. Organizacije bodo pošiljale v uprave teh uradov in komisij svoje odposlance, organizacije pa bodo tudi stavile svoje predloge in načrte za razne zakonodajne odredbe. Čim močnejša bode tedaj kakor organizacija, tem uspešnejše bode mogla zastopati koristi svojih članov iz tega pa tudi sledi, da bodo le organizirane delavske stroke imele v teh napravah prvo in odločujočo besedo.

Z ozirom na to se vabijo vsi uradniki in uradnice vseh denarnih zavodov, bank, posojilnic, mestnih, občinskih in okrajnih hranilnic, bolniških blagajin, zavarovalnic, raznih zadrug, odvetniških in notarskih pisarn, indu-

strijskih in trgovinskih ter obrtniških podjetij, tovarn, tiskarn, rudokopov, itd., ki službujejo na jugoslovanskem ozemlju, da se nemudoma prijavijo kot člani k »Društvu zasebnih uradnikov in uradnic na slov. ozemlju s sedežem v Ljubljani« kot svoji stanovski organizaciji. Posebej se vabja ta poziv vsemu zasebnemu uradništvu jugoslovanskih mest na Štajerskem in Koroškem. Trgovski pomočniki in uradne sluge ne spadajo v to organizacijo, pač pa poslovojdje in komptuaristije. Prijave naj se pošljejo čimprej, ker se bodo že prihodnji mesec vršile volitve v razne društvene odbore in je le v korist posameznikov, ako bo njihova strokovna skupina zastopana po osebah, ki so pravi poznavatelji razmer in težnj svojih stroke. Naslovijo naj se prikladi na: »Društvo zasebnih uradnikov in uradnic na slov. ozemlju« v Ljubljani. Povdarjamo pa še enkrat, naj se vsak zasebni uradnik in zasebna uradnica včlani, ker le v organizaciji se bode dalo bodoče živeti.

»Društvo zasebnih uradnikov in uradnic«.

Boj malariji!

Osnovni podatki za bodoči boj proti malariji.

(Na zborovanju primarijev dežel. bolnice ljubljanske predaval I. Matko.)

Poleg drugega zla nam je svetovna vojna prinesla tudi celo vrsto nalezljivih bolezni. Nam Jugoslovanom preti zlasti malarija. Ogroža nas zlasti ta bolezen, ker je izredno veliko naših ljudi za njo obolelo in se je torej bati, da se malarija od njih prenese na druge, in pa ker so v mnogih krajih naše domovine tla posebno ugodna za prospanje in razploditev anofeline, to je žuželke, ki malarijo prenaša in na ta način širi. Prof. Doerr, ki je ves čas vojne vodil profilakso v Albaniji, kjer je malarija vdoma, in jaz, ki sem na Dunaju imel opraviti s približno 30.000 ljudmi vseh možnih narodnosti, obolelimi za malarijo, sodiva, da je na ozemlju bivše Avstrije 270.000 oseb, ki so bile za malarijo bolne in ki imajo njene kali v sebi, ne da bi bili njeni znaki vidni. Ako vzamemo za podlago narodnostni ključ, šteje jugoslovanski narod 50.000 do 70.000 ljudi, ki bolujejo za malarijo. Temu številu pa je dodati še broj tistih srbskih vojakov in civilistov, ki v navedenem številu niso všteti, ker so na albansko-macedonski fronti stali na nasprotni strani in so svojo malarijo lečili zunaj območja dunajskega instituta za proučevanje in zdravljenje te bolezni. Vsekakor je število ljudi, ki so malarijo imeli in ki jo torej še nosijo v sebi, v Jugoslaviji ogromno in je nevarnost, da se ta opasna bolezen razpne in tirja žrtev za žrtvijo, velika. Zato je naša dolžnost, da storimo vse, kar utegne to nevarnost odvrniti.

Slovenski možje in fantje so se z malarijo okužili v vzhodni Galiciji in Podoliji, na Rumunskem, v Dobruži, na Bolgarskem, na macedonski fronti, v Albaniji, ob vsej jadranski obali in končno v velikem številu ob Pivju. Mnogo se jih je inficiralo v Turčiji, mnogo jih je obbolelo v ruskem ali italijanskem ujetništvu, marsikateri je malarijo seboj prinesel iz Ukrajine. Gotovo jo seboj prinesejo tudi mnogi izmed onih, ki se še povrnejo iz Rusije in iz Italije.

Dočim je splošno za malarijo umrlo veliko število vojakov, jih zdaj pomirje zaradi te bolezni same le razmeroma malo. Ker pa vpliva malarija na telo tako, da začne telo v vseh svojih delih hirati in da sčasoma izgubi odpornost in oslabi tako, da ne more več uspešno kljubovati napadom drugačnih bolezni, podležejo oni, ki bolujejo za malarijo, katerikoli drugi opasni bolezni dosti prej in izdatno huje nego zdravi ljudje. Na ta način je imela bogato žetev zlasti španska bolezen. Ph. Leitner in I. Matko sta v medicinskih publikacijah poročala, da jih od stotine španski bolezni zapadlih takih ljudi, ki bolujejo za malarijo, umre povprečno 80. Da zahteva tudi malarija sama v gotovih okoliščinah ogromnih žrtev, o tem žalostno pričča katastrofa ob Pivju, kjer je tekoma par mesecev za malarijo obbolelo več nego 100.000 mož avstro-ogrške vojske in jih pomrlo veliko število.

Nevarnost, da se malarija iznenada kot eksplozivna epidemija pojavi v Jugoslaviji, je tem večja, ker se je ogromno število za njo bolujočih vojakov ob demobilizaciji porazdelilo po vseh njenih krajih, kjer bivajo sedaj na svo-

jih domovih brez primerne zdravniške stregbe. Ker jih malarija popade samo v presledkih, nemijo ljudje, da so se je iznebili in da se jim ni treba lečiti. Tačas pa se v njih krvi in organih, zlasti v vranici, kakor tudi v možgu nemoteno razvijajo malarijski paraziti in razjedajo telesni organizem. Razpasejo se v njem neopaženo tako, da je potem tudi specialistu težko, z uspehom nastopiti proti njim in ugnati malarijo.

Kakor po eni strani pospešuje izbruh malarijske epidemije po naših krajih okolnost, da so nosilci njenih kali — ljudje, ki za njo bolujejo in ki po večini menijo, da so se je že rešili — raztreseni po vseh krajih širne naše jugoslovanske domovine, tako pospešuje njen izbruh izpričana okolnost, da je anofelina, to je žuželka, ki malarijo raznaša, pri nas ponekod doma in da se tod kaj uspešno razvija in množi, ker ji izredno prija naše ozemlje, ki odgovarja vsem njenim življenjskim potrebam. Zlasti ugodni za razvoj anofeline so kraji z večjimi stojišči ali samo počasi tekočimi vodami. Dognano je, da anofelina posebno prospera v megleni Ljubljani in njeni okolici, na Posavju (vzdolž vse reke Save), v Medjimurju, ob koroških jezerih, ob južni železnici od Pragerskega do Celja itd. Glasom ustnega poročila dr. Plečnika je bila v Ljubljani leta 1880, malarija epidemična. Povedalo se mi je, da je v Ljubljani tekom letošnjega leta za malarijo zbolelo nekaj ljudi, ki nikdar niso bili v krajih, kjer bi se bili lahko inficirali z njenimi povzročitelji. Torej niso mogli oboleti drugače, nego tako, da je malarijo nanje prenesla žuželka anofelina, katero so zatrosili s fronte dohajajoči vojaši. Najbrž so njene ličinke zavnesli k nam v svojih oblekah.

Očitno je, da preti Jugoslaviji malarija. Nemška Avstrija je že sredi novembra t. l. na svojo pobudo začela veliko akcijo, da se zaščiti proti tej opasni bolezni. Skrajni čas je tudi za nas Jugoslovane, da mobiliziramo vse porabne moči za boj zoper malarijo, ki ga moramo otvoriti čimprej, ako naj bo njegov izid tako ugoden, kakor je želeli. Odlasati ne smemo. Pričakovati je, da se bodo že meseca februarja pri zdravnikih in v bolnicah začeli trumoma oglašati našinci, ki bolujejo za malarijo in ki se jih ta bolezen poloti z vso grozničavostjo. Spomladi pa se začne sezona za malarijo.

Najuspešnejše bomo mogli nastopiti zoper malarijo, ako ustvarimo pogoje za smoteno negovanje in bolniško oskrbo oseb, ki za njo bolujejo. Cim temeljiteje očistimo organe in kri teh bolnikov vseh malarijskih parasitov, tem manj bo žuželka anofelina imela prilike, navzeti se teh parasitov in jih raztrositi oziroma prenašati na ljudi ter na ta način širiti malarijo.

Zato je potrebno:

1. da čimprej doženemo, kdo boluje za malarijo, in da vse te osebe registriramo v posebnem uradu;
2. da otvorimo (za Slovence v Ljubljani) osrednji zavod za proučevanje in zdravljenje malarije in tropičnih bolezni; po deželi se bodo morale urediti podružnice tega instituta;
3. da se javijo vsi domači zdravniki, ki so se že bavili z malarijo, zlasti specialisti, ki poznajo njeno kliniko in njeno terapijo;
4. da se javijo vse bolniške strežnice, ki so že delovale v bolnicah za malarijo in ki so izvežbane v barvanju preparatov;
5. da se uredi večtedenski tečaj za vodje malarijskih štabov in krajsi tečaj za praktične zdravnike;
6. da se posebno pripravne bolniške strežnice izvežbajo v odvzemanju krvi, barvanju preparatov itd.;
7. da naravoslovci preiščejo naše kraje po anofelinah in proučujejo biologijo teh žuželk pri nas;
8. da primerno izobražen inženir vodi asanacijo krajev, kjer je anofelina vdomačena;
9. da si preskrbimo dovolj kinina, metilenske modrine, salvarsana, barvila za krvne celice itd.;
10. da se narod o malariji pouči v posebnih poljudnih predavanjih;
11. da se vse malarijo zadevajoče stvari izročijo specialistu, ki sporazumno s poverjenštvom za ljudsko zdravje ukrepa, kar je treba.

Svarim vse Jugoslovane, zlasti voditelje naj grozeče nevarnosti ne podcenjujejo, ampak naj nemudoma store vse, da narod obvarujemo novih žrtev!

Pri graščini Boštjan na Kranjskem (lastnika Hrvatska eskomptna banka) se podeli od 1. maja 1919 oziroma tudi prej, **gozdne gozdnega oskrbnika** (nadgozdar-sluzba) slovenske narodnosti z državnim izpitom za gozdne gospodarje (višjim izpitom) kateri obvlada popolnoma slovenski jezik. — Prošnje s priloženimi prepisi spričeval in navedbo plačilnih zahtev, ter popisom dosedanjih službenih in rodbinskih razmer prosivca je nasloviti na: **Gozdni urad Radoha, pošta Semič, Kranjsko.** 5396

3 elegantne kočije se prodajo, in sicer: landaver, angl. kočija in brek. Naslov pove uprava Slovenca pod št. 5312.

Sanke elegantne, dvovprežne, se prodajo. Kje, pove uprava Slovenca pod št. 5311.

Ptičjo krmo priporoča trgovina s semeni Sever & Komp. Ljubljana, Marijin trg št. 8.

Lužnega kamna večja množina, je na Rožna ulica 15.

Stanovanje isčem stanovanje iz 3-5 sob za takoj ali pozneje. Cena postranska, posredovalca se nagradi. Cenj. ponudbe na upravo pod št. 139.

2 kobilj, stari 5 let (ena je breja), se prodajo. Istotam se prodajo **več vozov, seno, vprega, oves.** Naslov pove uprava Slovenca pod št. 5390.

Stanovanje s hrano, eventualno tudi mehlovano mesecno sobo isče gospodična. Naslov se prosi na upravo Slovenca pod št. 5361.

Distilirano olje solnčnice in repice, fi-nega okusa in barve ponudi liter po 10 K. dokler je kaj zalogo. R. Hradek, Sisak, kraj Zagreba.

2 amer. pisalni mizi in tračno žago prodam, kupim pa cirkularno in vrtni stroj. **Jožef Senica**, mizarski mojster, Ljubljana, Za Bežigradom št. 6.

Slugo-inkasanta sprejme »Društvo zasebnih uradnikov in uradnic« na slov. ozemlju v Ljubljani. Nastop takoj. Ponudbe naj se pošljejo na naslov društva.

Knjižgovodja se išče za tovarno upog-njenega pohištva v bližini Kamnika. Samostojen korespondent, več razen slovenščine in nemščine tudi italijanščine ima prednost. Ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja ter zahtev glede plače na upravnishvo Slovenca pod »Knjižgovodja«.

Dve starejši dekli, ena h govodi, druga h praščem, ki bi razen tega opravljali tudi druga domača in poljska dela se sprejemita v stalno službo na lepo posestvo na Koroško, blizu Celovca. — Ponudbe z navedbo plače na **Franc Pogačnik, Ljubljana, Dunajska cesta 36.** 5351

Hrvatski kostum za možko osebo, skrajno novo, pristen, krasno delo, je ceno na prodaj. Natančneje se poizve pri **tvrdki I. Blas, trgovina s čevlji, Ljubljana, Miklošičeva cesta 16.** 5360

Kot kuhar isčem službe; sem popolnoma izurjen v tej stroki. Veš vseh gospodinskih in zmožen vseh gospodarskih del. Grem najraje v kako malo gospodinjstvo. Veš tudi vrtnarstva. Cenjene ponudbe na upravo Slovenca pod **marljiv in vesten.**

Kuharica starejša moč, katere je zmožna voditi samostojno hotelsko (gostilniško) kuhinjo in lepem trgu na Spodnjem Štajerskem, se takoj sprejme. Kje pove upravnishvo Slovenca pod št. 5274.

Kdo ve kaj kje se nahaja **Franc Kosmač** iz Kr. Gore 7, nazadnje pri bateriji 4/1-7, vojna pošta 255 — v Očakovu pri Odesi.

Strojnik k elektro- in bencin-motorju, dobra in poštena moč, se sprejme proti dogovorjeni plači, prostemu stanovanju in hrani pri g. I. Oražem, **Selo p. Moste pri Ljubljani.**

Šivilja se priporoča za popravljavanje perila in urugo šivanje na domu naročnika. Prevzame tudi delo za daljši čas. Naslov: **Magdalena Mikš, Selo 43, p. Moste pri Ljubljani.**

Pisalni stroj in **železna blagajna** kakor tudi pisarno pripravna omara se takoj kupi. Ponudbe pod št. 5395 na upravo Slovenca.

Dva dijaka v starosti 14 in 16 let iščeta stanovanje s popolno prehrano. Katera boljša rodbina bi ju vzela? Plačilo deloma tudi v živilih. Ponudbe pod šifro: »Strogo nadzorstvo« v upravo Slovenca.

10 mlatičnic za ročni in viteljni pogon se prodajo. Naslov pove uprava Slovenca pod št. 5369.

Motorno kolo dobro ohranjeno, brezhibno delujoče, se prodaja. **J. Rozman, Ljubljana, Florijanska ul. 24.**

Konje za klanje kupuje **Ivan Marinko** mesar na Glincah pri Ljubljani.

Varna naložitev denarja! DRUŽABNIKI brez sodelovanja, za povečanje trgovske komanditne družbe z odpovedljivo vlogo od K 5000 naprej se iščejo. Zajamčeno 6 do 10%, obrestovanje. Ponudbe je vpslati pod šifro **SLOVENSKO PODJETJE I. 5058 na upravo Slovenca.** 5358

Smrekovih in jelovih krajnikov po domače mušerjev, je na prodaj dva vagona. Cena po dogovoru. **Parna žaga Jos. Pucelj, Goričava pri Ribnici, Dolenj.**

V službo želi stopiti gospodična, večša slovenskega in nemškega jezika, v kaki boljši restavraciji ali hotelu. Nastopila bi najraje v Ljubljani ali Zagrebu. — Naslov pove uprava Slovenca pod št. 5409.

Proda se več otroških oblek in plaščev za otroke v starosti 8. do 12. let, dalje več parov čevljev št. 34. do 37., dve ženski obleki in več oblek ter plaščev za deklice do 5 let. Naslov pove uprava Slovenca pod št. 5423.

Oprava za spalnico, zelo dobro ohranjena, njena, se radi od-potovanja takoj prodaja na Miklošičevi cesti št. 11, I. nadstropje.

Šarolograf, prvovrsten, se ceno prodaja. Ponudbe pod »Redkost« na upravo Slovenca.

Bukovih hlodov, okolu pet vagonov, prima, 10 cm močnih, prodaja po ceni **A. Nagel, Kamnik.**

2 plemenski svinji naprodaj, ena je že breja, druga je pa za pripuščanje in je že tudi imela mladice. Obe sta prav dobri za plemo. **Jos. Habič, Srednjavos št. 1, p. Laverca pri Ljubljani.**

Petroleji dobi, kdor preskrbi nekemu gospodu mehlovano sobo s posebnim vzhodom. Ponudbe na upravo Slovenca pod šifro »Petroleji«.

Kislo zelje v večji množini po primerni ceni se takoj odda v tovarni **I. Oražem, Selo noča Moste pri Ljubljani.**

Lokal, za trgovino, prostoren, svetel, če mogoče s stanovanjem v visti hiši, se išče v Ljubljani na Mestnem trgu ali Stritarjevi ulici, Marijinem trgu, Prešernovi ulici, oziroma Dunajski cesti. Ponudbe pod šifro »H. G. 12« na upravnishvo lista.

Sivalne stroje, igle za stroje in fino stroje, no oline, prazne vreče, landauer, okolu tri vagona brastovih, orehovitih in jesenovih plohov prodaja **L. Rebolj v Kranju.**

Pozor! Sadni most, večja množina izborne kakovosti je naprodaj po najnižji ceni. — Poizve se Rožna ulica 15, Ljubljana.

Pralno milo, dobro, je naprodaj v večji množini. Pojasnila se dobe v Rožni ulici št. 15, Ljubljana.

Gnoj zamenjam za steljo. Več se poizve v Rožni ulici št. 15, Ljubljana.

Gospodarske stroje prvovrstne, dobavlja **spec. tovarna sredokludy v Pragi.**

Mizarske pomočnike za pohištvo sprejme za trajno delo **I. Cerne, zaloga pohištva, Dunajska cesta 28.**

Železno ograjo, staro, za hišo in vrt, kupim. Ponudbe pod »Železna ograja« na upravo Slovenca.

Otroška posteljica, bela, dobro ohranjena, njena, se kupi oziroma se v zameno daje živila. Ponudbe z navedbo dneva in ure, kedaj se lahko ogleda, na upravo Slovenca pod šifro »Posteljica«.

Zimska suknja, dobro ohranjena, iz volne, nenegablaga stare vrste, se prodaja. Poizve se: **Zabjak št. 12, I. nadstropje.**

Stanovanje. 3 sobe, ali če je v kuhinji, štedilnik, tudi 2 sobi, se odda brez pohištva kakor gospod ali dva oseba za takoj. Naslov pove uprava „Slovenca“ pod št. 5418.

Napredaj je: par konj, rujavih, 15 in pol vsako težo, ne vojska. 2 baraki, 10x40 veliki z ograjami, lahko tudi kompletno postavljeno. 2 vagona bukovih drv, meter dolga lahko tudi večjo množino. 30 kg žirneža iz mirnega časa za pleskarje. Pojasnila daje lastnik **FRANC MARTINEC**, mest. tes. mojster, Ljubljana, Prule št. 8.

Strojni monteur 30 let star, oženjen, več let zaposlen pri nekem svetovnem podjetju kot monteur oz. predelavec pri zgradbi strojev, ki zaradi posebnih vzrokov ne more nadaljevati svojega posla pri dotični tvrdki, išče primerno mesto v Ljubljani ali kje drugje na Slovenskem. Dotični je strokovno dobro izvešan v teoriji in praksi ter izkušen mehanik. Prevzame mesto monterja (za stroje), mojstra oz. predelavca — (predrisača) v kaki večji delavnici. Gre tudi v kako tovarno s finišnimi stroji kot popravilalec, ker je zmožen nadrobnejših del, zato je pri imenovanju tvrdki poleg svojega dela izdeloval tudi v to stroko spadajoča dela za miniaturo, za svetovne razstave v Novem Yorku in Londonu. Ponudbe, kjer je tudi opisati pogoje, do 5. januarja na upravo „Slovenca“ pod št. 5414 „monteur“.

Naznanjamo, da je naša nad vse ljubljena soproga, ožir. mati in teta, gospa

Marija Lengar

dne 29. t. m. ob pol 11. uri zvečer po dolgi mučni bolezni zaspala mirno v Gospodu. Pogreb nepozabne mamice bo v torek, dne 31. t. m. ob 3. uri popoldne na pokopališču v Smartno. 5404

Priporočamo drago pokojnico v blag spomin!

V Kranju, 30. decembra 1918.
Anton Lengar, ožir. čuvaj, soprog. — **Tone**, postajni mojster. **Albin**, želez. aspirant. **Francel**, stud. for., sinovi.

ZAHVALA.

Za izkazano sočutje ob smrti naše predobne mamice, hčerke in sestre, gospe

Vide Pakkove

prof. vdove
se vsem presrčno zahvaljuje.

Maša zadušnica se daruje 2. prosinca ob 9. uri v cerkvi Marij. Oznanenja.

Ljubljana, 31. grudna 1918.

Rodbini Pakkova in Lovčeva.

Zahvala.

Dne 23. decembra 1918 smo položili na brežnjanskem pokopališču k zadnjemu počitku preč. g. svetnika

Ivana Berlica

župnika v pokopju.

Dolžnost hvaležnosti in ljubezni do drugega rajnika me veže, da javno zahvalim za poslednje delo krščanske ljubezni preč. g. p. superiora na Brezjah, Marijofilu Holecu, ki je podelil rajniku sv. zakramente za umirajočega, opravil zanj slovesno mrtvaško opravilo ter mu izpregovoril tako lepe besede v slovo. Najprijetnejša hvala vsej franciškanski družini, ki je sprejela rajnega do groba in mu med svojimi člani odkazala zadnje prebivališče! Iskrena hvala g. organistu Iv. Boletu in njegovemu zboru za gniljive žalostinke, najlepša hvala vsem preč. gg. duhovnim sobratom, ki so spremili rajnega na njegovi poslednji poti! Hvala tudi vsem drugim udeležencem, posebno Bohinjem iz Srednje vasi in s Koprivnika, ki so od daleč v tako velikem številu prišli izkazati poslednjo čast svojemu nepozabnemu dušnemu pastirju!

Spominjajmo se predobrega g. svetnika vedno v molitvi, pri sv. maši in sv. obhajilu!

Počivaj v miru od svojega truda!

Ivan Kogovšek, rajnega zadnji kapelan.

Za gospodino gre 44letna učiteljica, vdova, fina gospodinja. Razume se dobro na vse stroke gospodarstva, pa tudi v trgovini in gostilni. Šla bi tudi kakemu staremu gospodu. Ponudbe na upravo „Slovenca“ pod št. 5397.

Franc Lončar,

stavbeni in galanterijski klepar, vodovodni in acetilenski instalater

prosim vse cenjene odjemalce in naročnike, naj si blagovolijo vzeti na znanje, da pričeni s novim letom

zopet začnem s svojim obratom.

Priporočam se najtopleje vsem za naročila v te spadajoče stroke in voščim srečno in veselo novo leto.

Ljubljana 7 Sp. Šiška Celovška c. 66

Razglas.

V smislu § 11 zakona o živinskih kužnih boleznih se za okrožje mesta ljubljanskega odrejeni

pasji kontumaci

z današnjim dnevom razveljavlja.

Mestni magistrat ljubljanski

dne 30. decembra 1918.

Industrija za razsvetljavo, društvo z omejeno

zavezo, Maribor ob Dravi, Gosposka ulica št. 5. — Električne naprave za razsvetljavo za mlne, žage in druge

naprave, električni motorji, električni gladilniki, električne žepne svetilke

5415 (3)

Kdo ve kaj o

Edmundu Herczegu

ki je služil v častniški kuhinji 2. bataljona 17. pešpolka kot kuhar. O Herczegu od oktobra 1918 ni sledu. Kdor bi o imenovanju kaj vedel, naj to naznani

— na željo staršev — mestnemu vojaškemu uradu v Ljubljani, Mestni dom.

5384

Korošček ml. in žaga.

V Spodnjem Porčiču, pet minut od trga Sv. Lenart v Slov. goricah z vodno

močjo in Diesell-motorjem 12 konjskih moči se

najem. naj si napravo ogledajo ter pridejo v četrtek, dne 16. januarja 1919 popoldne na pogajanje v pisarno Frana Štupica, notarja pri Sv. Lenartu v Slov. goricah. Omeni se, da sta mlina in žaga prvovrstna brez konkurence in je mogoče, ako bo pravi razum, poštenje in uslužnost, delati za celi okraj Sv. Lenart v Slov. goricah.

5410

Česká obec

upozorjuje na svoji silvestrovske akademiji pofednou pro členy a uvedené hosty v hotelu Tivoli.

Učinkují členové národního divadla: sl. Skalská, Klimentová a p. Čermák, Marek, Víček, Drvota a p. prof. Vedral.

K navázání styků se zdejší slovenskou společností je žádoucí by každý člen pozval mu známé slovenské hosty.

Výbor.

ČEVILJE

vseh vrst, nizke in visoke, za ples, promenado, ko dnevno uporabo, najfinišnejše izvršitve, v najlepš. oblikah priporoča

tvrdka I. Blas

trgovina s čevlji, Ljubljana, Miklošičeva cesta 16 v neposredni bližini hotela „Union“ in sodne palače.

Popravila za pri nas kupljeno blago se izvrše ob najnižjih cenah v lastni delavnici.

Beležni koledar.

5. januarja 1919 izide za pisarno, urade itd. ličen in praktičen

„Bonačev beležni (tedenski) koledar za leto 1919“, cena K 4.—.

Naročite ga takoj, ker je le majhna naklada. — Uradom in trgovcem izven Ljubljane se priporoča, da naroče skupaj po več izvodov, ker se posamezni izgube, ter se prihrani poštnina. Denar je vpsolati naprej, prištevši poštnino!

Koledar bo v kras vsaki pisarni!

Ljubljanska kartonažna tovarna

J. Bonač sin v Ljubljani.

Lepa prilika!

Odda se v najem za tretji del zaslužnega žita ožir. denarja popolnoma na novo urejen na 6 tetajev in obče znan in stope za ješprenj in kašo. — Mlin se nahaja na reki Krka, kjer je vedno tudi v največji suši dovolj vode na razpolago. Tudi mletje je skozi celo leto dovolj. — Prednost imajo oženjeni z družino, ker je zraven tudi prašičereja. — Vse se izve pri gospodarju Ivanu Tomšiču, Podgozd, pošta Dvor, Dolenjsko. 5411

Edina slovenska veletrgovina umetnega cvetja in pogrebni potreščin

Anton Z. Finžgar

VARAŽDIN (HRVATSKO)

dobavlja samo na debelo: umetno cvetje, nagrobne vence, okraske, noge in tapete za rakve, tančice, mrtvaške čevlje i. t. d.

Svoji k svojim! :: Svoji k svojim!

Žgana pijača

kot tropinovec, konjak, slivovec, rum likerje ponudi za ceno od K 16.— in višje za liter na drobno in debelo D'Elia i. Holujevič, pecara i. tvornica likera i. konjaka, Zagreb, Preradovičeva u. 32

Trgovina v likvidac. i. ima napredaj po zelo znižanih cenah vsakovrstno

blago za žensko obleko in za perilo

kakor: svilo, žamet, volneno blago belo in barvano kolenico, parhent, klopisano platno itd. Samo lepo in trpežno predvno blago. Oddaja se le nad 5.0 k vrednosti. — Naslov trgovine pove iz prijaznosti upravnistvo „Slovenca“ pod št. 5398, ako znamka za odgovor.

Kot zvezda trem Modrim

postanite cenj. bralec „Slovenca“ tudi Vi svojim ubogim črnim poganskim bratom, in nova luč bo zasijala Vašim srcem, sreča in blagostanje se bo naselilo v Vašo hišo!

Sodelujte pri reševanju duš, pri tem apostolskem delu s tem, da kupite misijonski

„Klaverjev koledar 1919“

To je pravi misijonski koledar. Pri- naša jako lepe in dihalje povesti me- šane s slikami, iz življenja mladih za- morskih kristjanov, ki razveseljujejo mlado in staro. Posebno pretresljiva je slika in popis sužnja, vkovane v drevesno deblo, enako tudi povest o starem čarovniku: „Hudobca ni maral za mojstra“, o zamorskem dečku „Izgnanec“, itd. Mnogi dobrotniki bodo našli v lepem koledarju dramatične slike svojih poganskih krščenec in in odkupljenec iz sužnosti.

Le eno je želeži: „Klaverjev kole- dar“ naj imajo v vsaki hiši in družini, vsi Marijini družbeniki, tudi otroci naj ga pridno berejo; tako se bo misijonska misel vedno bolj širila. Zato naj vsak bralec naroči za god sv. Treh Kraljev vsaj en Klaverjev koledar, za s tem reši dušo ubogeega poganskega zamorčaka, in to bo njegova svetla zvezda v celim življenju!

1 koledar stane samo 50 vinarjev s poštnino vred, kdor pa naroči cel tucat ali več skupaj, dobi pri vsakem tucatu enega povzra.

Novoletne pozdrave pošilja vsem prijateljem in dobrotnikom misijonov in k obilni naročbi vabi

Družba sv. Petra Klaverja

za širše misijone, Ljubljana, Pred škofijo št. 8.

Častnik - invalid (poročnik ali praporščak), če mogoče tehnične izobrazbe, energičen in sposoben za vodstvo obitaja;

podčasnik - invalid, z lepo pi- savo, vešč stroje- plaša in izvešan v lisarniških poslih ter več čevljarjev - invalidov sprejme

Vojaški zavod za pranje in po- praviljanje monture v Vevčah, pošta D. M. Polje.

Usnjene čevlje

po novih cenah v vseh oblikah in veli- kostih zopet razpošilja

„čevljarska zadruga“

Miren, začasno Vrbovec, p. Mozirje, Zahtevajte cenike!

Štev. 2654.

Razglas.

Mestna hranilnica v Kranju je vsled sklepa upravnega odbora v seji dne 19. decembra 1918 znižala obrestno mero za hranilne vloge na

3 %

in sicer počeniš z dnem 1. januarja 1919

Rentni davek z vojnim pribitkom plačuje hranilnica še nadalje sama iz lastnega premoženja.

Vložnikom je dano na prosto voljo, da vzdignejo svoje vloge, ako se ne strinjajo z znižanjem obrestne mere.

Ravnateljstvo Mestne hranilnice v Kranju, dne 20. decembra 1918.

Povečane slike

do naravne velikosti, kakor tudi :: oljnate portrete na platno :: izvršuje umetniško po vsaki fotografiji

Davcerin Roušek

prvi fotografski in povečevalni zavod

—::: V LJUBLJANI :::—

KOLODVORSKA ULICA št. 34 a.

Tovarna strojev in žele- znine A. NAGEL v Kamniku

prevzema

popravila strojev

vseh vrst in poljedelskih strojev v naj- skrbnejšo in naglo i. vršitev.

SERPE svilnate (sanžan) **RU. E** volnene in žametaste od 40 K dalje na primernejše

darila za božič in novo leto

Volneno blago za ženske obleke in bluze, kamrik za predpasnike

Ni papirnato, ampak pravo blago!

Manufakturna in konfekcijska trgovina **S. Kosér**, Ljubljana, Kolodvor ul. 24

Slovenec pozor!

Zaradi starosti prodani svojo

tovarno za izdelovanje lesenih predmetov (stolov) itd. ter dobro idočo **ŽAGO** z izvrstno vodno močjo, blizu mesta in dveh železniških postaj na Spod. Šta- jerskem. Naslov pove upravnistvo „SLOVENCA“ pod številko 5002.

Čevlji

„PEKO“

najboljše kakovosti se zopet dobe, po dnevnih cenah, v zalogi tovarne čev- ljev 4871

Peter Kozina & Ko.

v Ljubljani (na Bregu).

Pismena naročila se vsled sedanjih razmer ne izvršujejo, ter se priporoča osebni nakup.

Kdor si hoče nabaviti dobro in trpežno

mlatilnico

za ročni in vrtni žaggon, dalje sti- skalnice za grozdje, mlino za grozdje, tehtnice, kotie za žganje, inje za slamosnice ročne, m. m. mnogo mleti, itd. naj si ogleda moč, zalogi na razpolago. — Drugi poljedelski stroji se pa lahko naročajo pri Frano Hitti v Ljubljani, Martinova cesta št. 2. Največja zaloga poljedelskih strojev v Jugoslaviji.

dražbeni oklic.

v čredo 8. januarja 1919 ob 10. uri dopoldne prodal se bo potom javne dražbe v skladišču tvrde „Balkan“ v Ljubljani, Dunajska cesta št. 33 5390

vagon mila.

Svarilo.

Podpisana izjavljata, da nista plač- nika za dolgove, ki jih dlužni sin

Jožef Prezelj, Selo, 28. dec. 1918.

Andrej in Marija Prezelj.

Iščajo se prvovrstni agentje vinske in spirituozne stroke

ki so že pred vojsko bili v dobrih poslovnih zvezah z uglednimi trgo- vinami. Ponudbe pod „strokovnjak“ (stručnjak) na zavod za oglaševanje **J. BLOCKNER, ZAGREB I-78.**

Kdor potrebuje po ceni luč

naj takoj naroči po povzetju, dokler je še kaj zaloge, našo karbidno svetilko visoko ali namizno najnovejšega sistema. Cena fino emajli- rane svetilke znaša K 30.50. — Karbid vedno v zalogi pri **K. Ča- mernik & Ko.**, Ljubljana, Dunajska cesta št. 12.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrirana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva

cesta št. 6, za franciškansko cerkvijo, sprejema hranilne vloge vsak delavnik do- polne od 8. do 1 ure in jih obrestuje po

3 1/2

tako, da dobe le-ti od vsakih 100 kron čistih 4 kronte 25 vinarjev na leto.

»Ljudska posojilnica« sprejema vloge tudi po pošti in daje za njih vplačilo na razpolago poštne položnice. Sprejema tudi vloge za amortizacijo ali brez nje, da svojim zadrugnikom posojila proti vknjižbi z amortizacijo ali brez nje, na osebni kredit proti poročstvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskompljujejo najbolje.

Rezervni zakladi znatajo nad en milijon kron. Stanje hranilnih vlog je bilo koncem leta 1918 nad 40 milijonov kron.

Ljudska posojilnica stoji pod neposrednim državnim nadzorstvom.

BARVE ZA OBLEKE

v priznato najbolj ši in zanesljivi kakovosti.

Vse vrste barv, suhih in oljnatih, masenec (gips), masinec (Federweiss), strojno olje, prašno olje, karbolinej, steklarski in mizarski klej, ple- skarske, slikarske in zidarske čopiče

tudi druge v to stroko spadajoče

ima še vedno v zalogi tudi

A. Zankl sinovi, Ljubljana

Ceniki se za časa vojske ne razpo

Krema za britje

najboljša kakovost, rabljiva brez vode, 1 porcelan. lonček K 7.— 1 tucat 60 K.

Milo za britje

pristno, najboljše vrste 3 kosti 9 K 1 kg K 34.— Pošilja proti naprej- poslatvi denarja

M. JUNKER, eksportna trgovina Zagreb 39, Petrinjska 3 III. Hrv.

Naročite vzorce!

„Jugo“ - milo za pranje

v zboljšani kakovosti, belo, v kosih po četrt kilograma. Cena zaboja s 25 kilo- grami (vsebujočega 100 kosov) 110 kron franko zaboja iz Zagreba. Poštni zaboječki po 4 kg za netto 28 kron franko. Do- biva se po povzetju pri eksportnem pod- jetju **M. Junker** v Zagrebu št. 39, Petrin- ska ulica št. 3.

Pri naročilih se prosi predplačilo polo- vice zneska.

NAZNANILO.

Stavbeno podjetje **JAKOB ACCETTO** Tabor 2

naznanja tem potom, da se je po- vrnil nje stavbeni zastopnik Avgustin Accetto iz vojne ter nadalje v popol- nem obsegu izvršuje vsa v to stroko spadajoča dela.

Priporoča se slav. občinstvu, častiti duhovščini, javnim korporacijam itd. za nadaljno naklonjenost in zaupanje.

Tehn. pisarna za izvrševanje vsako- vrstnih škil, načrtov, projektov, pro- računov itd. se nahaja na Tabor 2.

Naročila se sprejemajo tudi v Sodni ul. št. 4, I. nadstropje.

Solidna in točna postrežba. 5191

Srbečico, lišaje

odstrani prav naglo dr. Flesch-a iz- virno zakonito zajamčeno »Skabo- form« mazilo. Popolnoma brez du- ha, ne maže. Poskusni lonček 4 K, veliki lonček 6 K, porcija za rodbino 15 K. Zaloga za Ljubljano in oko- lico: Lekarna pri zlatem jeleni, Ljubljana, Marijin trg. Pazite na varstveno znamko »Skaboform-I«

SREČNO IN VESELO NOVO LETO 1919

žele vsem čitateljem „Slovenca“, osobito svojim cenjenim odjemalcem in prijateljem, priporočujoč se njihovi nadaljnji naklonjenosti, naslednje tvrdke:

Jakob Accetto-dediči, stavbeno podjetje, Ljubljana, Trg Tabor.	Gostilna Dolenc, Ljubljana, Poljanska cesta 19.	Fran Kos, trgovina pletenin, Ljubljana, Sodna ulica 7.	Štefan Miholič, kavarna Central, Ljubljana, Sv. Petra nasip.	Hotel in kavarna »Slon«, Ljubljana, Dunajska cesta.
Ivan N. Adamič, vrvarna, Ljubljana, Sv. Petra cesta.	Franc Dolenz, glavna trgovina in podružnici v Kranju in na Bledu.	I. Kostevc, manufakturna trgovina, Ljubljana, Sv. Petra c. 4.	Mirenska čevljarska zadruga, Vrbovec, p. Mozirje, Štajersko.	Janko Stupica, trgovina z mešanim blagom, Ljubljana, Sodna ulica 7.
Josip Adamič, vrvarna, Domžale.	Mat. Dolničar, kolodvorska restavracija, St. Peter na Krasu.	Peter in Josipina Košak, restavracija »Ferline«, Ljubljana, Cesarja Jožefa trg.	Anton Müller, vinska trgovina, Domžale.	Julijana Stor, čevljarna, Ljubljana, Prešernova ulica 5.
Julija Albert, restavracija pri Lipi, Židovska ulica.	Modna trgovina T. Eger, Ljubljana, Sv. Petra cesta 2.	Ivan in Ana Košenina, mesarija, Ljubljana, Kolodvorska ulica.	Valentin in Antonija Mrak, restavracija, Ljubljana, Rimska cesta 4.	Ivan Stritar, kavarna »Avstria«, Ljubljana, Sv. Petra cesta.
Ignacij in Helena Banko, gostilna, Ljubljana, Sv. Martina cesta 3.	Alojzij Fuchs, trgovina z urami, zlatnino in srebrnino, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6.	Josip Kozak, mesarija, Ljubljana, Solski drevored.	Tvrdka M. Omahen, trgovina, Višnjagora.	Leopold Segar, jermenar, Ljubljana, Poljanska cesta.
Kati Beguš, trgovina z mešanim blagom, Ljubljana, Radeckega cesta 2.	Ivan Gajšek, trgovina s papirjem, Ljubljana, Sv. Petra cesta.	J. Krajec nasl., knjigarna, tiskarna in knjigoveznica, Novomesto.	Ivan Ogrin, vinska veletrgovina, Laverca.	Josipina Smid, restavracija, Ljubljana, Gradišče 2.
Ivan Belič, gostilna »št. 6«, Ljubljana, Dunajska cesta 8.	Aleks. Gjud, brivec, Ljubljana, Kongresni trg 6.	Anton in Josipina Krapš, kavarna, Ljubljana, Škofja ulica 12.	Josip in Tinca Olup, gostilna pod Trančo in trgovina z moškimi oblekami, Ljubljana, Stari trg 2.	Karel in Marija Tausers, hotel Lloyd, Ljubljana, Sv. Petra c. 7.
Benedikt & Komp., modna trgovina, Ljubljana, Prešernova ul.	Ivana Gorše, restavracija »Novi Svet«, Ljubljana, Marije Terezije cesta.	Ivan Kregar, izdelovatelj cerkvenega orodja in posode, Ljubljana, Elizabetna cesta.	Matej Orehek, trgovina, Ljubljana, Kolodvorska ulica 26.	M. Tičar, trgovina s papirjem, razglednicami, Ljubljana, Sv. Petra cesta 26 in Šelenburgova ulica 1.
O. Bernatovič, konfekcijska trgovina, Ljubljana, Mestni trg 5-6.	Gričar & Mejač, konfekcijska trgovina, Prešernova ulica, Ljubljana.	Eksportna trgovina Kregar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 21-23.	Ivan Pengov, podobar in kipar, Ljubljana, Kolodvorska ulica 20.	Anton in Terezija Tonejc, kavarna »Evropa«, Ljubljana, Dunajska cesta.
Janko Bernik, trgovina s specerijskim, kolonijalnim in mešanim blagom, Celovška c. 79, Sp. Šiška.	Aleks. Götzl, podobar, Ljubljana, Wolfova ulica 1.	Franjo Krvarič, restavracija »Perles«, Ljubljana, Prešernova ul. 9.	Josip Petelinc, trgovina šivalnih strojev in potrebščin, Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.	Fr. Ks. Tončič, podobar, Kamnik, Šutna 50.
Tomaž Bizilj, gostilna pri Kolovratarju, Ljubljana, Pred škofijo.	Tovarna peči Heuffel-a dediči, Glince pri Ljubljani.	Ivana Lauter, gostilna »Činkole«, Ljubljana, Kopitarjeva ulica 4.	Lekarna G. Piccolli, papeški dvorni založnik, Ljubljana, Dunajska cesta 4.	Ub. pl. Trnkoczy, lekarna, Ljubljana, Mestni trg.
T. Blizjak, pekarija, Ljubljana, Poljanska cesta 25.	Stanislav Horak, restavracija na južnem kolodvoru, Ljubljana.	Marija Lekše, restavracija »Internationale«, Ljubljana, Resljeva cesta 22.	Peter Pirc, pekarija, Ljubljana, Sv. Petra cesta 9.	Alojzij Trink, mizarski mojster, Ljubljana, Linhartova ulica 8.
Tvrdka I. Blas, trgovina s čevlji v Ljubljani, Miklošičeva cesta 16 (v neposredni bližini hotela »Union« in sodne palače).	Urban Horvat, knjigarna, Novomesto.	Leskovic & Meden, trgovina, Ljubljana, Jurčičev trg 1.	Martin Podržaj, gostilna, Ljubljana, Florijanska ulica 4.	F. & H. Uher, spedijsko podjetje in zaloga premoga, Ljubljana, Šelenburgova ulica 4.
Trafika Blasch, Ljubljana, Dunajska cesta.	Jerica Hubad-Dolenc, trafika, Ljubljana, Prešernova ulica.	Milan Leustek, lekarna »pri Mariji Pomagaj«, Resljeva cesta, Ljubljana.	Karol Polajnar, kavarna »Prešeren«, Ljubljana, Sv. Petranasip.	Grand hotel »Union«, restavracija, kavarna in vinska klet.
Karol Blatnik, čevljarski mojster v Ljubljani.	Hotel in kavarna »Ilirija«, Ljubljana, Kolodvorska ulica.	Gostilna »pri Lozarju«, Rožna ulica 15, Ljubljana.	Josip Podkov, mesar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 9.	Peter in Marija Urbanc, gostilna pri »Levu«, Ljubljana, Marije Terezije cesta 16.
Vido Bratovž, zaloga pohištva, Ljubljana, Marije Terezije cesta.	Knjigarna »Ilirija«, zaloga knjig, pisalnih potrebščin in devocijske predmete v Kranju.	Jernej Ložar, krojaški obrt in gostilna, Ljubljana, Sv. Petra cesta in Sv. Petra nasip.	Mat. Podkrajšek, brivnica, Ljubljana, Sv. Petra cesta.	Modna trgovina Marija Vehovec, Ljubljana, Kongresni trg 4.
Ivan Buzzolini, delikatesna trgovina, Lingarjeva ulica, Ljubljana.	Marija Izlakar, kavarna »Merkur«, Ljubljana, Židovska steza 4.	A. Lukič, konfekcijska trgovina, Ljubljana, Pred škofijo.	Mr. Ph. Vinko Prochazka, lekarna pri »Zlatem orlu«, Ljubljana, Jurčičev trg.	Jos. Vidmar, tovarna dežnikov, Ljubljana, Pred škofijo 19.
Fani in Karol Cenčič, gostilna, Ljubljana, Sv. Petra nasip 71.	Ivan Jakopič, knjigoveznica, Ljubljana, Frančevo nabrežje 13.	Maček & Komp., konfekcijska trgovina, Ljubljana, Fran Josipa cesta.	Prodajalna Katol. tisk. društva prej H. Ničman, Ljubljana, Kopitarjeva ulica 2.	Vinska klet, Pred škofijo, Ljubljana.
Franjo Cerar, tovarna slamnikov, Stob pri Domžalah.	Ivan Jax & sin, zaloga šivalnih strojev in koles, Ljubljana, Dunajska cesta.	Josip Maček, gostilničar, Ljubljana, Krojaška ulica 8.	Ivan Ramovš, čevljar, Moste 43 pri Ljubljani.	Luka Vilhar, urar, Ljubljana, Kopitarjeva ulica 4.
Andrej Cerne, stavbeno podjetje, Sv. Petra cesta 23.	Jernej Jelenič, gostilna pri Marjarončku, Ljubljana, Stara pot 1.	Stanko Mahovič, brivski mojster, Ljubljana, Prisojna ulica 1.	M. Rautar, delikatesna trgovina in pivnica, Ljubljana, Jurčičev trg 3.	Ignacij Vok, trgovina šivalnih strojev in koles, Ljubljana, Sodna ulica.
Ljudevit Cerne, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica 3.	Anica Jesih, hotel »Štrukelj«, Ljubljana, Dalmatinova ulica 15.	Jakob Malenšek, ključavničarski mojster v Bohinjski Bistrici.	Josip Rebek, stavbeni in umetni ključavničar, Ljubljana, Frančevo nabrežje 9.	Marija Volk-Košmerlj, I. jugoslovanska tvornica drož, Frančiškanska ulica.
Marija Cerne, gostilna, Ljubljana, Sv. Petra cesta 85.	Jožefa in Alojzij Jug, restavracija »Wilson«, Ljubljana, Sv. Petra cesta 3.	I. Marchiotti, trgovina z usnjem, Ljubljana, Sv. Petra cesta 30.	Josip Reidl, barvarija, kemična čistilnica in pralnica, Ljubljana, Poljanski nasip (poleg Kat. tisk.).	Jakob in Marija Vospernik, kavarna, Ljubljana, Sv. Jakoba trg.
Angela Češnovar, trgovina, Ljubljana, Kolodvorska ulica.	Katoliška tiskarna, Ljubljana.	Andrej Marčan, gostilna, Rimska cesta 21, mesarija, Prešernova ulica 5, Ljubljana.	M. Rogelj, manufakturna trgovina, Ljubljana, Sv. Petra cesta 38.	I. Wanek, krznar in trgovina s kožuhovino, Ljubljana, Sv. Petra cesta 21.
Jos. Cufer, kavarna Egia, Ljubljana, Turjaški trg.	Knjigoveznica Kat. tisk. društva Ljubljana, Katoliška tiskarna.	Ivan in Marija Marinšek, konjska mesarija in restavracija »Amerika« na Glincah.	Ljudevit in Fani Roškar, restavracija pri Auru, Ljubljana, Wolfova ulica.	Franjo Zajc, brivec, Ljubljana, Dunajska cesta 12.
F. Cuden, zaloga ur, zlatnina in srebrnine, Ljubljana, Prešernova ulica.	Stanko Kelšin, brivski salon, Ljubljana, Kopitarjeva ulica 1.	Štefan Mencinger, specerijska trgovina, Ljubljana, Sv. Martina cesta 10.	Anton in Fani de Schiava, restavracija »Stari Tišler«, Ljubljana, Kolodvorska ulica.	Jakob Zalaznik, kavarna, pekarija in slaščičarna, Ljubljana, Stari trg 21.
Trgovina zlatnine, Ljubljana, Šelenburgova ulica.	Kolinska tovarna kavnih prmesi v Ljubljani.	Anton Mencinger, trgovina, Ljubljana, Sv. Petra cesta 42.	Schneider & Verovšek, trgovina z železnino, Ljubljana, Dunajska cesta.	Ivan Zamljen, čevljar, Gradišče 4, Ljubljana.
a izdelovalcev, Ljubljana, Gašparov trg.	Teodor Korn, klepar, Ljubljana, Poljanska cesta 8.	T. Mencinger, trgovina specerije in delikates, Ljubljana, Resljeva cesta.	Ivan Somnitz, urar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 16.	A. Zankl-sinovi, trgovina barv, lakov in firnežev, Ljubljana, Resljeva cesta 1.